

ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๐ มีนาคม-มิถุนายน ๒๕๔๘

جامจุรั

สื่อเชื่อมสายใย หน้าใจน้องพี่ ๑

สารบัญ

- ๐๕ บทบรรณาธิการ
- ๐๖ พระมหากษัตริย์คุณูปกตแก่ชาวไทย
- ๐๘ บันทึกจดหมายเหตุ
 - จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในพระราชดำริ สมเด็จพระบรมราชชนก
- ๒๕ อภิรทาท
- ๒๖ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
 - พระมหากษัตริย์คุณูปกตต่อคนพิการ
- ๔๐ จุฬารัตน์
 - ยุทธศาสตร์การบริหารจุฬาฯ
- ๔๖ คนจุฬาฯ
- ๕๐ จุฬารัตน์น้ำใจ
 - จุฬาฯ ร่วมมือภาครัฐจัดทำแผนบรรณาการฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยพิบัติภัย “สึนามิ”
- ๖๒ กิจกรรมจามจุรี
- ๖๖ จามจุรีรำลึก
 - ชวนจุฬาฯ
- ๗๒ เทียวจุฬาฯ
 - หอพระไตรปิฎก และพิพิธภัณฑ์สถานวชิรญาณวชิรธรรม
- ๗๘ จุฬารัตน์วิพากษ์
 - จุฬาฯ ไข่มุกและกลิ่นอาย

จามจุรี
Public Relations

เจ้าของ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะบรรณาธิการที่ปรึกษา

ประธานคณะบรรณาธิการที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.เทียนฉาย กีระนันท์

คณะบรรณาธิการที่ปรึกษา

คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

นายเกียรติยศ กลิ่นสุวรรณ

นางสาวจิตรา กอนันท์เกียรติ

รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี

นางจุฬารัตน์ นิรัตศกุล

คุณหญิงทรงสุดา ยอดมณี

รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ

เกสัชกรหญิงนุชนาฏ กิตติวรรณ

ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล

รองศาสตราจารย์ นพ.ปรีดา ทัศนประดิษฐ์

เกสัชกรหญิงภควดี ศรีภิรมย์

ศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิศิริ

นายยอดเยี่ยม เทพธรานนท์

เกสัชกรหญิงยุวดี พัฒนาวัง

เกสัชกรหญิงเยาวเรศ อุปมาพันธ์

นายวินิจชัย ไชยสุเนิน

รองศาสตราจารย์ศรีวงศ์ สุมิตร

อาจารย์สวัสดิ์ จงกล

นายสิทธิชัย พูลเพชร

นายสุชิน ประสงค์บัณฑิต

เกสัชกรหญิงสุนันทา พันธุ์วรรณ

ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์

เกสัชกรหญิงสุชวง สุนิธิ์ติยากร

ทันตแพทย์หญิงอดิษฐ์ มาลากุล ณ อยุธยา

นายอนาวิน วณิชวิทย์

เกสัชกรหญิงอรุณศรี คงพานิช

นายอานนท์ ศักดิ์วรวิญญู

พลโทนายแพทย์อำนาจ บาลี

คณะอำนวยการ

ประธานคณะอำนวยการ

รองศาสตราจารย์ศรีวงศ์ สุมิตร

คณะอำนวยการ

นางนัยนา พรหมมลมาศ

นายสมบุญ ณ อยุธยา

นายธรรมบุญ พันธุ์

นายรัชชวัลย์ ศรีสละ

นางวลัยพร โกศลวัฒน

นางกัญญาณี หงษ์ร้อน

นายมนัสชัย ทรัพย์รุ่งเรือง

สำนักนิตยภัตสัมพันธ์

อาคารจามจุรี ๒ ชั้นล่าง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๒๑๘-๓๓๕๙ ถึง ๖๐

alumni_relations@chula.ac.th

บรรณาธิการจัดการ

นายสมบุญ ณ อยุธยา

คณะบรรณาธิการ

นายมนัสชัย ทรัพย์รุ่งเรือง

นางกัญญาณี หงษ์ร้อน

บรรณาธิการศิลปกรรม

นายสุรชัย สัจจะรัตนะโชติ

ผลิตและจัดพิมพ์

บริษัท โอเดียแมกเกอร์ จำกัด โทร. ๐-๒๔๒๒-๘๐๘๐

บทบรรณาธิการ

นิตยสาร “จามจุรี” ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ มีนาคม-มิถุนายน ๒๕๔๔ จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อร่วมฉลองวันสถาปนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยครบรอบ ๘๘ ปี

วัตถุประสงค์หลักของการจัดทำก็เพื่อให้เป็นนิตยสารของชาวจุฬาฯทุกท่าน และเป็นสื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี สร้างความสามัคคีร่วมมือร่วมใจระหว่างประชาคมจุฬาฯ ทั้งคณาจารย์ นิสิตปัจจุบัน บุคลากร รวมทั้ง นิสิตเก่าซึ่งแม้ว่าจะจบการศึกษาไปแล้ว จบแล้วอย่าหายลับ กลับมาช่วยกันรวมพลังขับเคลื่อนให้สถาบันการศึกษาที่รักยิ่งของเราได้พัฒนาก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องมั่นคง

รูปแบบของนิตยสาร “จามจุรี” ที่มี “ลักษณะ” เปลี่ยนไปบ้างถือเป็นความตั้งใจที่จะพัฒนาปรับปรุง เพื่อให้ “จามจุรี” เป็นส่วนหนึ่งของภาพลักษณ์และศักดิ์ศรีของชาวจุฬาฯให้มีความโดดเด่นเป็นสง่าสมเป็น นิตยสารของสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำแห่งแรกของประเทศไทย

เรื่องที่น่ายินดีสำหรับชาวจุฬาฯคือ นิตยสารไทมส์ฉบับประจำเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ได้จัดอันดับ มหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลกโดยการสุ่มตัวอย่างจากคณาจารย์มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วโลก ปรากฏว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเพียงแห่งเดียวที่ติดอันดับ ๕๖ ในจำนวน ๙๙ อันดับของสาขาสังคมศาสตร์ และยังติดอันดับที่ ๕๐ ในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยชั้นนำระดับโลกสาขามนุษยศาสตร์อีกด้วย

จามจุรีฉบับนี้มีเรื่องราว สาระ และบทความที่น่าสนใจมากมาย อาทิ ราชสดุดี ครบรอบ ๑๑๑ ปี แห่งวันพระราชสมภพพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และครบรอบ ๑๐๐ ปี แห่งวันพระราชสมภพ ในสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี โดยอาจารย์สวัสดิ์ จงกล สมเด็จพระบรมราชชนกกับ จุฬาฯ โดยศาสตราจารย์ ดร.เทียนฉาย กีระนันท์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเมตตาต่อคนพิการ โดยคุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ บทบาทของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากคลื่นสึนามิ ซึ่งจุฬาฯได้ให้ความช่วยเหลือแทบจะเรียกได้ว่าในทันที โดยการจัดส่งทีมแพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ คณาจารย์ และนักวิชาการจากทุกคณะและสถาบัน รวมทั้งนิสิตปัจจุบัน ลงพื้นที่ จนถึงขณะนี้คณะทำงานของจุฬาฯก็ยังคงปักหลักช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนอยู่อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ก็เพราะชาวจุฬาฯทุกคนตระหนักอยู่เสมอว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเกิดขึ้นได้เพราะกำลังศรัทธาอันบริสุทธิ์จากประชาชน การอยู่เคียงข้างช่วยเหลือประชาชนจึงถือเป็นพันธกิจทางสังคมของพวกเราทุกคน และถึงแม้ทะเลจะสงบแล้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ยังคงทำหน้าที่ “ประกาศการแห่งปัญญา” ส่งนាំการพัฒนาสังคมไทยให้ก้าวหน้าไปในทิศทางที่ถูกต้องต่อไป

นิตยสาร “จามจุรี” ฉบับนี้เกิดขึ้นจากความร่วมมือร่วมใจของน้องพี่ศิษย์ทุกคนที่ให้การสนับสนุนการจัดทำ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่าใช้จ่าย การเขียนบทความ แม้กระทั่งการส่งภาพเก่าหายากมาให้ ทำให้ “จามจุรี” เป็นผลผลิตที่งดงามเป็นรูปร่างขึ้นมาได้

ขอแนะนำใด ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา ปรับปรุง นิตยสาร “จามจุรี” ในฉบับต่อไป คณะผู้จัดทำยินดีน้อมรับด้วยความขอบพระคุณยิ่ง

พระมหากษัตริย์คุณปกเกล้าชาวไทย

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มีโอกาสได้พบปะกับ
ท่านอยู่แต่เดิมในกรุงเทพฯ โดยทั่วๆ ไป แต่ข้าพเจ้ามี
อันยอมบอกเล่าทั้งนัยของข้าพเจ้าในกรุงเทพฯ คห. ๒
โดยสะดวก เพื่อให้อำนาจนั้นโดยสิทธิของตนและโดยไม่มี
เงื่อนไขอันใดของพระมหากษัตริย์

ปิ่นทอง . ๒๕.

อมตวาจาในพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้พระราชทานแก่คณะราษฎรฉบับนี้สะท้อนพระราช
หฤทัยที่สุภาพ ตรงไปตรงมา และเข้มแข็งเด็ดขาด คนไทยที่จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และรักประชาธิปไตยล้วนซาบซึ้งในพระราช
เจตนารมณ์อันคงมั่น ส่วนใหญ่จะอัญเชิญพระราชดำรัสเพื่ออ้างอิงในข้อเขียน และคำพูดของตนกันอย่างกว้างขวาง

ปีนี้เป็นมหามงคลศุภวาระครบรอบ ๑๑๑ ปี แห่งวันพระราชสมภพในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และครบรอบ ๑๐๐ ปี
แห่งวันพระราชสมภพในสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี จึงขอเสนอพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจซึ่งทั้งสอง
พระองค์ได้ทรงงานเพื่อสยามประเทศ สาระสังเขปโดยสรุปมีดังต่อไปนี้

พระราชประวัติ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๓๖ เมื่อยังทรงพระเยาว์ทรงศึกษาอักษรสมัยตามแบบขัตติยราชกุมาร ทรงเป็นนักเรียนนายร้อยพิเศษในโรงเรียนนายร้อย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙ สมเด็จพระบรมราชชนกทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้เสด็จไปศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ ทรงสำเร็จการศึกษาวชิราวุธในโรงเรียนอีตัน (Eton College) พ.ศ. ๒๔๕๔-๒๔๕๖ ทรงศึกษาวิชาทหารที่โรงเรียนนายร้อยทหารบกพลูม (Royal Military Academy, Woolwich) แผนกวิชาทหารปืนใหญ่ม้า เมื่อทรงสำเร็จการศึกษาแล้วสมเด็จพระบรมราชินีนาถแห่งกรุงอังกฤษได้พระราชทานพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้รับสัญญาบัตรยศเป็นร้อยตรีติดตมศักดิ์แห่งกองทัพบกอังกฤษประจำกองทหารม้าอยู่ที่เมืองอัลเดอร์ชอต (Aldershot) เสด็จนิวัติสู่ประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๕๗ ใน พ.ศ. ๒๔๖๐ ทรงพระผนวช ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และประทับจำพรรษา ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ หลังเสด็จนิวัติกรุงสยาม พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทรงดำรงตำแหน่งนายทหารคนสนิทพิเศษของจอมพลสมเด็จพระอนุชาธิราช เจ้าฟ้ากรมหลวงพิศณุโลกประชานารถ เสนาธิการทหารบก (พระอิสริยยศขณะนั้น) ต่อมาทรงได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนขึ้นเป็นผู้บังคับการกองร้อยทหารปืนใหญ่รักษาพระองค์ใน พ.ศ. ๒๔๖๓ ได้กราบบังคมทูลขอพระบรมราชานุญาตไปรักษาพระพลานามัยของพระองค์ที่ยุโรป ระหว่างทรงพักรักษาพระอาการพระประชวรได้ทรงตัดสินพระราชหฤทัยฝึกงานด้านทหารบกเพิ่มเติมในกองทัพบกฝรั่งเศส เมื่อทรงศึกษาครบตามกำหนดแล้ว ใน พ.ศ. ๒๔๖๕ ทรงศึกษาวิชาทหารชั้นสูงที่โรงเรียนเสนาธิการทหารบก (Ecole de Guerre) ของประเทศฝรั่งเศส พ.ศ. ๒๔๖๗ เสด็จนิวัติเมืองไทยได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ทรงดำรงตำแหน่งปลัดกรมเสนาธิการทหารบก

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นกรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา เสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๘ และทรงสละราชสมบัติเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ เนื่องจากไม่ทรงเห็นด้วยกับการปกครองของคณะราษฎร ซึ่งทรงเห็นว่าไม่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย ทรงอยู่ในสิริราชสมบัติ ๙ ปี ๓ เดือน ๔ วัน เสด็จสวรรคตด้วยโรคพระหทัยวาย เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ขณะทรงมีพระชนมายุ ๔๘ พรรษา

พระราชประวัติ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระนามเดิมว่า หม่อมเจ้ารำไพพรรณี สวัสดิวัตน์ เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันอังคารที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๔๗ ทรงเป็นพระธิดาในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิวัตน์วิเศษ (พระอนุชาในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง) กับพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาภากรณี ทรงมี

พระเชษฐาและพระอนุชาร่วมพระมารดา คือ

๑. หม่อมเจ้าโสภณภราโดย สวัสดิวัตน์
๒. หม่อมเจ้ารำไพพรรณี สวัสดิวัตน์
๓. หม่อมเจ้านันทิยาวัตร สวัสดิวัตน์
๔. หม่อมเจ้าอรุณชิษณุ สวัสดิวัตน์
๕. หม่อมเจ้ายุธิษฐียร สวัสดิวัตน์

เมื่อเจริญพระชันษาได้ ๒ ปี พระบิดาได้ทรงนำเข้าไปถวายตัวอยู่ในพระบรมราชินูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ซึ่งขณะนั้นประทับอยู่ที่พระตำหนักสวนสีกาดู ในพระราชวังดุสิต เมื่อหม่อมเจ้ารำไพพรรณีมีพระชันษา ๖ ปี ก็ได้เสด็จเข้าทรงศึกษาที่โรงเรียนราชินี ต่อมาเมื่อตามเสด็จฯ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ไปประทับที่วังพญาไท ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลาออกจากโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนอยู่ไกลที่ประทับ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ครูจากโรงเรียนราชินีมาถวายพระอักษรที่พระตำหนัก เมื่อถึงเวลาสอบไล่จึงเสด็จไปสอบที่โรงเรียนราชินี ในระหว่างนี้ได้ทรงศึกษาวิชาภาษาอังกฤษเป็นพิเศษ ในเวลาต่อมาก็ได้ทรงศึกษาด้วยพระองค์เองจนทรงมีความรู้อย่างกว้างขวาง เมื่อหม่อมเจ้ารำไพพรรณีมีชันษา ๑๑ ปี ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ทรงประกอบพิธีเสกาศกัณฑ์ตามโบราณราชประเพณีพร้อมพระอนุชาและพระญาติอื่น ๆ

พ.ศ. ๒๔๕๘ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมขุนสุโขทัยธรรมราชา ได้เสด็จนิวัติพระนคร ทรงเข้ารับราชการในตำแหน่งนายทหารคนสนิทพิเศษของพลเอก สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนารถ กรมหลวงพิศณุโลกประชานารถ และเมื่อทรงว่างจากพระราชภารกิจ ก็เสด็จไปยังวังพญาไทเพื่อเข้าเฝ้าสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี เป็นเนืองนิตย์ จึงได้

ทรงรู้จักสนิทสนมคุ้นเคยกับพระประยูรญาติ รวมทั้ง หม่อมเจ้ารำไพพรรณี สวัสดิวัตน์ ซึ่งพระองค์ต้องพระอภัยมัยมากกว่าพระองค์อื่น หลังจากที่พระองค์ ทรงผนวชครบไตรมาสและทรงลาสิกขา ได้กราบบังคมทูลขอพระบรมราชานุญาตที่จะเสกสมรสกับหม่อมเจ้ารำไพพรรณี พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ทรงรับเป็นพระราชธิดาของหม่อมเจ้ารำไพพรรณีต่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิวัตน์วิเศษ แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประกอบพิธีอภิเษกสมรสพระราชทาน ณ พระที่นั่งวโรภาสพิมมาน พระราชวังบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๑

ภายหลังจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จสวรรคตในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๘ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมขุนสุโขทัยธรรมราชา ได้เสด็จเถลิงถวัลยสิริราชสมบัติสืบต่อมาเป็นรัชกาลที่ ๗ ทรงพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้ว ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ สถาปนาหม่อมเจ้ารำไพพรรณี พระวรราชชายา ขึ้นเป็นสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ ด้วยพระหทัยวายโดยพระอาการสงบ ณ พระตำหนักวังศุโขทัย มีพระชนมพรรษา ๗๙ พรรษา

ราชสกุลดี

แม้จะทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพระฐานะพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ ๗ แห่งพระราชวงศ์จักรีเพียงสั้น ผู้สนใจที่ศึกษาพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจซึ่งทั้งสองพระองค์ได้ทรงพยายามทรงงานพระราชทานแก่พสกนิกรของพระองค์ มีผลหยั่งรากลึกและแผ่ไพศาลอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเรื่องประชาธิปไตย ในมหามงคลศักราชในปีนี้ ผู้เขียนขอเชิญชวนท่านผู้อ่านที่รักประชาธิปไตยและสยามประเทศได้โปรดศึกษาพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในสองพระองค์อย่างละเอียดถี่ถ้วน ผู้เขียนมั่นใจว่าท่านจะเข้าใจและรักประชาธิปไตยมากขึ้น ขณะเดียวกันก็เชื่อว่าจะเพิ่มพูนความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

สวัสดิ์ จงกล

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในพระราชดำริ สมเด็จพระบรมราชชนก

“...พวกเธอทั้งหลายการเล่นนั้นเป็นของดี การเรียนนั้น
ก็เป็นของดีและสำคัญ แต่การที่จะให้ดีกว่านั้น คือคนที่เรียนก็ดี และเล่นก็ดีด้วย...”

บันทึกจดหมายเหตุ

เขียนฉาย กิระนันท์ นิสิตเก่าคณะรัฐศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๐๖ - ๒๕๐๙ นิสิตเก่าบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาฯ ปีการศึกษา ๒๕๑๐ - ๒๕๑๒ ๐๕

พระราชประวัติโดยสังเขป

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก เป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๖๙ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระองค์ที่ ๗ ในสมเด็จพระศรีสุริยวราภว บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ประสูติในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันศุกร์ขึ้น ๓ ค่ำ เดือนนี้ ปีเถาะ ตรงกับวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๓๔

เมื่อเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๔๖ พระชนมายุได้ ๑๒ พรรษา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพระราชพิธีโสกันต์ และพระราชทานพระสุพรรณบัฏ เอลิมพระนามตามขัตติยราชประเพณี สถาปนาสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าชาย ขึ้นเป็น

“สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช นครสวรรค์ราชวชิร บดินทร์ จุฬาลงกรณ์รัตนทวารวรางกูร สมบูรเบญจพรสิริสวัสดิ์ ขันติยวโรกาสสุชาติ คุณสังเกตุเกียรติประภักษ์รัฐ ลักษณะวิจิตรพิสิษฐ์บุรุษย์ ขุนดมรัตน์ พัฒนศักดิ์ อัครวรราชกุมาร กรมขุนสงขลานครินทร์มุลิกนาม”

ให้ศักดินา ๔๐,๐๐๐ ตามพระราชกำหนดอย่างสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าต่างกรมในพระบรมราชตระกูลอันสูงศักดิ์

เมื่อ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๔๗ สมเด็จพระบรมราชชนกทรงบรรพชาเป็นสามเณร ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พร้อมกับที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงผนวชเป็นพระภิกษุ และต่อมาได้ทรงลาสิกขาบทเมื่อ ๑๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๔๗

พุทธศักราช ๒๔๔๘ สมเด็จพระบรมราชชนกได้ทรงเข้าเป็นนักเรียนนายร้อยทหารบกในประเทศไทย และต่อมาในปีเดียวกันได้เสด็จไปศึกษาต่อที่โรงเรียนแฮร์โรว์ ประเทศอังกฤษ ครั้นพุทธศักราช ๒๔๕๐ ได้ทรงเข้าศึกษาวิชาทหารที่เมืองปอตสดัม เยอรมัน และทรงย้ายไปศึกษาที่โรงเรียนนายร้อยชั้นสูง ไกล์กรูบเนอร์ลิน ทรงสอบไล่ได้ชั้นเฟห์นิช (Fehnrich) ในปีพุทธศักราช ๒๔๕๔ แต่ยังไม่จบหลักสูตร ระหว่างนั้นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต สมเด็จพระบรมราชชนกจึงเสด็จกลับมาร่วมพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ ในปีพุทธศักราช ๒๔๕๕ ทรงเปลี่ยนไปศึกษาวิชาทหารเรือตามพระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานยศเป็นนายเรือตรีแห่งราชนาวิกไทย โดยได้เสด็จเข้าศึกษาที่ Imperial German Naval College และทรงได้รับพระราชยศจากพระเจ้าไกเซอร์วิลเฮล์มที่ ๒ เป็นนายเรือตรีพิเศษแห่งราชนาวิกเยอรมัน ทรงศึกษาที่สถาบันนี้ ๒ ปีจนสอบไล่ได้หลักสูตรเฟห์นิชทหารเรือ และทรงเป็นนักเรียนทำการนายเรืออีก ๑ ปี

สมเด็จพระบรมราชชนกทรงเข้ารับราชการในกองทัพอากาศประจำการอยู่ในกองบังคับการและกรมวิชาการตามลำดับ โดยทรงเป็นอาจารย์สอนนักเรียนนายเรือด้วย

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร หรือพระยศในขณะนั้นคือ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นไชนนาทนเรนทร ผู้บัญชาการโรงเรียนราชแพทยาลัย (และอธิบดีกรมสาธารณสุขในเวลาต่อมา) และหม่อมเจ้าพูนศรีเกษม เกษมศรี ได้ทูลชักชวนสมเด็จพระบรมราชชนกให้ทรงหันมาสนพระทัยที่จะช่วยเหลือปรับปรุงกิจการโรงเรียนแพทย์และโรงพยาบาลศิริราช ในที่สุดสมเด็จพระบรมราชชนกได้ตัดสินใจด้วยพระราชประสงค์ที่จะสนองพระคุณสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า พระราชดำรินี้ได้ทรงรับสั่งประทานสมเด็จพระกรมพระยาดำรงราชานุภาพให้ทรงทราบก่อนที่วงศศไม่แนมนักว่า

ปรากฏข้อความบางตอนในบทความของนายรอบ ปัทมะศิริ นิสิตในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในสมัยนั้น ชื่อบทความเรื่อง “สมเด็จพระราชบิดานั่นน่ารัก” ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ศรีสัปดาห์ เมื่อปี ๒๕๐๒ ว่า

“...สมัยนั้น ทูลกระหม่อมทรงรับตำแหน่งครูในแผนกแพทยศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยไม่ทรงยอมรับตำแหน่งใหญ่โตใด ๆ ในราชการพระองค์ทรงรับเงินเดือนเพียงไม่กี่ร้อยบาท และเงินเดือนที่ทรงได้รับก็โปรดประทานเป็นการกุศลและช่วยเหลือเป็นค่าขนม ค่าหนังสือเรียนแก่นิสิตที่ยากจนมิได้ทรงเก็บไว้เป็นประโยชน์ส่วนพระองค์เลย แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าพระองค์มีพระนิสัยสุรุ่ยสุร่าย ตรงกันข้าม พระองค์มีความถี่ถ้วนรอบคอบเป็นอย่างดี พระองค์จะประทานแต่เฉพาะผู้ที่อดคัดัดสนจริง ๆ เท่านั้น ไม่ใช่ประทานเพื่อสนับสนุนให้เด็ก ๆ เกิดมีนิสัยฟุ่มเฟือย ประจักษ์พยานใน

ความจริงข้อนี้มีหลายเรื่อง...

เช่น นิสิตผู้หนึ่ง บิดามารดาอยู่ต่างจังหวัด มีฐานะขาดแคลน จึงกราบทูลขอประทานพระอุปถัมภ์ในการศึกษา และขอถวายตัวเป็นมหาดเล็กเรือนนอก (คือมหาดเล็กที่มีได้เป็นข้าอยู่ในวังตามประเพณีนิยมในสมัยนั้น) ก่อนที่พระองค์จะทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์ พระองค์ได้ทรงสอบสวนจนได้หลักฐานว่าเป็นผู้ยากจนจริง และเป็นผู้ที่ตั้งใจเรียนดีจริง ๆ จึงทรงรับอุปถัมภ์ โดยโปรดประทานค่ากินอยู่ประจำหอพัก ค่าเล่าเรียน ตลอดจนเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม แต่ทรงปฏิเสธไม่ยอมรับให้เป็นมหาดเล็กเรือนนอก ทั้งนี้เพราะพระองค์ทรงเป็นนักประชาธิปไตยโดยแท้ การที่จะรับไว้ให้เป็นมหาดเล็กเรือนนอกก็เหมือนรับไว้ในประเภทคนใช้ (อย่างที่โบราณเรียกว่าข้าในเรือนเบี้ย) ซึ่งทรงเห็นว่าไม่สมควรกับตำแหน่งนิสิตของมหาวิทยาลัย เรื่องนี้เป็นที่ทราบกันดี และด้วยความชื่นชมโสมนัสในบรรดานิสิตสมัยนั้น นิสิตผู้ได้รับพระอุปถัมภ์นั้น ได้ตั้งหน้าเล่าเรียนจนสำเร็จเป็นแพทย์ปริญญา มีตำแหน่งใหญ่โตอยู่ในปัจจุบัน...”

เนื่องจากพระอนามัยของสมเด็จพระบรมราชชนกไม่ดีนัก คณะแพทย์ได้ถวายคำแนะนำให้เสด็จรักษาพระองค์ที่ทวีปยุโรป จึงได้เสด็จจากประเทศไทยเมื่อ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๖๘ ไปยังปารีส และไฮเดลเบิร์ก และสุดท้ายได้เสด็จไปประทับที่โลซานน์ สวิตเซอร์แลนด์ สมเด็จพระบรมราชชนกได้เสด็จพระราชดำเนินกลับประเทศไทยเมื่อ ๑๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๙ เพื่อทรงร่วมพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงเดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๖๙ จึงได้เสด็จกลับไปยังเมืองโลซานน์

ครั้นถึงเดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๙ สมเด็จพระบรมราชชนกจึงได้เสด็จไปยังแมสซาชูเซตส์ เพื่อทรงติดต่อมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และต่อมาได้ทรงเข้าศึกษาวิชาแพทยต่อไปในชั้นปีที่ ๓ ในปีพุทธศักราช ๒๔๗๑ ทรงประชวรพระโรคได้ตั้งอีกเสบ แพทย์ต้องถวายการผ่าตัดทันทีในขณะที่ใกล้เวลาสอบไล่ คณะกรรมการโรงเรียนตกลงที่จะถวายปริญญาแก่พระองค์โดยไม่ต้องสอบไล่ เพราะผลการเรียนของพระองค์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก แต่ไม่ทรงยินยอม ดังนั้น เมื่อพระอาการประชวรได้ทุเลาแล้วจึงทรงเข้าสอบไล่และทรงได้รับปริญญาแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิต เกียรตินิยม (M.D. Cum Laude) เมื่อเดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๗๑

สมเด็จพระบรมราชชนก พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชชนนี และพระราชโอรส พระราชธิดา ได้เสด็จนิวัติประเทศไทย เมื่อเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑ การเสด็จกลับประเทศไทยครั้งนี้ทรงมีพระราชประสงค์จะทำหน้าที่แพทย์ประจำบ้าน ณ โรงพยาบาลศิริราช พร้อมกับทรงศึกษาวิจัยโรคในประเทศไทยไปพร้อมกันด้วย แต่เนื่องด้วยพระอริยเดชของพระองค์จึงไม่สามารถเป็นไปตามพระราชประสงค์ได้ จึงทรงติดต่อกับทางโรงพยาบาลแมคคอร์มิค ที่เซียงไฮ้ และในเดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๔๗๒ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติหน้าที่แพทย์ประจำบ้านทำการตรวจรักษาคนไข้ทั่วไป โดยทรงประทับอยู่กับครอบครัวนายแพทย์ อี.ซี. คอร์ท ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแมคคอร์มิค สมเด็จพระบรมราชชนกทรงปฏิบัติหน้าที่แพทย์ประจำบ้านได้เพียง ๓ สัปดาห์ก็ต้องเสด็จกลับกรุงเทพฯ เพื่อทรงร่วมพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว วงศ์วรเดช ก่อนเสด็จกลับเซียงไฮ้ทรงมีพระอาการประชวร จึงให้นายแพทย์โนเบิลที่โรงพยาบาลศิริราชถวายการรักษา ต่อมาอีกไม่กี่วันทรงประชวรหนัก ทรงมีพระอาการฝิ่บิิดในพระยณะ พระวัักกะวาย พระบับผาสะบวม และพระหทัยวาย ทรงมีพระอาการโลหิตจางเพิ่มขึ้น หลังจากทรงประชวรเป็นเวลา ๔ เดือน จึงสิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๒

พระราชจริยวัตรในฐานะ “ครู”

จากพระราชประวัติโดยย่อของ สมเด็จพระบรมราชชนกที่ได้กล่าวมานั้น เห็นได้ว่าช่วงระยะเวลาที่พระองค์ท่านทรงใช้ชีวิตเกี่ยวข้องกับแวดวงการศึกษาค่อนข้างสั้นมาก แต่ภายในเวลาสั้น ๆ นั้นเองได้ปรากฏพระราชกรณียกิจและแนวพระราชดำริมากมายเหลือคณานับ แสดงถึงพระปรีชาญาณอันล้ำเลิศในด้านการอุดมศึกษา รวมทั้งปรากฏพระราชจริยวัตรในฐานะ “ครู”

ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา ที่ควรยกขึ้นกล่าวถึงในที่นี้เพื่อเป็นการถวายราชสดุดี พร้อมกันได้จารึกไว้เป็นต้นแบบสำหรับผู้สืบสานพระราชปณิธานของพระองค์ต่อ ๆ ไป พระราชจริยวัตรในการสอนเมื่อทรงรับเป็นอาจารย์สอนในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีข้อที่ควรยกขึ้นกล่าวถึงเป็นต้นแบบของวิธีการเรียนการสอนอย่างสำคัญหลายประการ ในตอนแรกสมเด็จพระบรมราชชนกทรงรับสอนวิชาว่าด้วยกายวิภาคของสัตว์ที่มีกระดูกสันหลัง ต่อมาทรงรับสอนวิชาประวัติศาสตร์และชีววิทยาด้วย ทรงจัดเตรียมการสอนอย่างดีและทรงเลือกกิจกรรมการสอนหลากหลายรูปแบบนอกเหนือจากการบรรยายในชั้นเรียนตามปกติ เช่น ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ได้ทรงเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายโดยมีกำหนดการล่วงหน้าตลอดภาคการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒินั้นได้แก่ สมเด็จพระยาตากษานนทบุรี เจ้าพระยาธรรมาดิกดิมนตรี พระยาภักดีพลเมือง พระยาปริชาณุศาสน์ และชาวต่างประเทศด้วย สมเด็จพระบรมราชชนกทรงกล่าวคำนำให้เป็นที่ยู่งใจนิสิตอยู่เสมอ เช่น ในครั้งหนึ่งทรงกล่าวว่า

“...ชาวอเมริกันชอบกินไข่ แต่ไข่ในอเมริกานั้นไม่พอ ต้องไปซื้อไข่ยุโรป ที่มีมากคือที่ฮอลแลนด์ ซึ่งถือเป็นประเทศเล็ก แต่ก็เลี้ยงไก่ และไข่ไก่เยอะ ฮอลแลนด์เป็นเมืองสวยงาม พื้นดินต่ำกว่าระดับน้ำทะเล เลี้ยงโคและไก่ไม่เป็นที่สองรองใคร วันนี้เราจะได้ฟังเรื่องของฮอลแลนด์จากเจ้าคุณปริชาณุศาสน์...”

ทรงจัดให้มีทัศนศึกษาโดยทรงนำนิสิตไปศึกษาสถานที่สำคัญหลายแห่ง เช่น พระบรมมหาราชวัง พระที่นั่งอนันตสมาคม โดยทรงอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ อย่างลึกซึ้งทำให้นิสิตเข้าใจได้ดี ครั้งหนึ่งทรงพานิสิตไปดูโขนและละครรำในงานวันเกิดของพระอริยวงศาคตญาณ เมื่อกลับมาแล้วได้ทรงซักถามนิสิตถึงรายละเอียดต่าง ๆ เช่น เครื่องดนตรีสำคัญที่ใช้ในละครรำ ทำรำของยักษ์และลิง เป็นต้น ได้ทรงอธิบายต่อถึงทำรำที่ประณีตและแสดงออกถึงอารมณ์และบุคลิกของตัวละครต่าง ๆ ทำให้นิสิตสนใจและรักศิลปอย่างยิ่ง พระราชจริยวัตรเมื่อทรงพานิสิตไปทัศนศึกษานี้ นอกจากทรงอนุญาตให้นิสิตขึ้นรถพระที่นั่งแล้ว ยังโปรดให้รถสองแถวส่วนพระองค์คอยติดตามรับนิสิตที่เหลืออกต่างด้วย

นอกจากวิธีการเรียนการสอนดังกล่าวแล้ว ได้ทรงจัดให้นิสิตทำรายงานและอภิปราย โดยทรงมอบหมายหนังสือให้ไปอ่านเพื่อทำรายงานแล้วมาบรรยายให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง เมื่อนิสิตฟังแล้วก็ให้มีการอภิปรายถกเถียงปัญหากัน บางครั้งทรงเชิญเจ้านาย ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และชาวต่างประเทศ มาร่วมฟังด้วย เพื่อให้นิสิตมีความกล้าแสดงความคิดเห็นให้กว้างขวางขึ้น ได้ทรงมีลายพระหัตถ์บันทึกกำหนดตารางเวลาการเรียนการสอนไว้ชัดเจน

Contemporary History Course, Chulalongkorn University

Session	Date	Time	Subject	Attendance	Special Lecturer
1	7 th June	10-11-15	Introduction, method of recording history, history of written languages.	140	H.R.H.
2	14 th June	10-12-30	Visit to National Library	100	Prof. Crozier.
3	21 st June	11-12-15	Physical Geography of Siam	110	M. Sutton, Esq.
4	28 th June	14-6	Siamese History 1.	280	Prince Damrong
5	5 th July	10-12-15	Visit to Wat Phra Keo	50	H.R.H.
6	12 th July	10-12-30	Visit to the Palace	50	H.R.H.
7	16 th July	4-20-6-30	Siamese History 2.	300	Prince Damrong
8	2 nd August	10-5-10-55	Commerce	160	Lieng Donavanich
9	9 th August	10-11	Communications	200	Kai Tawin Gupta-mahol
10	16 th August	10-11-20	Visit to Ananta Samakhom Hall	300	H.R.H.
11	16 th August	4-20-6-30	Siamese History 3.	260	Prince Damrong
12	23 rd August	10-10-11-40	Japan	240	Flora Visvata Segond-light
13	30 th August	11-10-11-40	Address to the Students.	200	Br. Sayre.
14	10 th August	4-25-6-25	Siamese History 4.	260	Prince Damrong
15	16 th Sept.	10-5-11-30	England and the British Empire.	150	S.H. Sadgwick, Esq.
16	13 th Sept.	10-10-11-40	France	140	humaine Bréal.

สมเด็จพระบรมราชชนกได้ทรงพิจารณาตั้งแต่หลักสูตรจนถึงกระบวนการเรียนการสอนทั้งระบบ และทรงเห็นข้อบกพร่องที่มีอยู่ในระยะนั้นหลายประการ พระองค์ทรงเห็นว่าหากจะจัดการศึกษาให้ดีขึ้นต้องมีโรงเรียนดี คือมีดีนักเรียน อุปกรณ์ และห้องปฏิบัติการ พร้อมทั้งจะให้นิสัยใช้ศึกษาค้นคว้า มีครูที่ดีที่สอนได้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เป็นตัวอย่างที่ดีของนิสิตได้ ส่วนการสอนนั้นจะต้องเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนช่างสังเกต ช่างคิด มีเหตุผล จึงต้องเน้นการฝึกปฏิบัติและลงมือทำในห้องปฏิบัติการ พระราชจริยวัตรสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้คือทรงพยายามถ่ายทอดหลักการ และแนวความคิดดังกล่าวนี้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบและนำไปพิจารณาหลายครั้ง ดังที่ปรากฏครั้งหนึ่งเป็นลายพระหัตถ์ที่ทรงมีถึงหม่อมเจ้าพูนศรีเกษม เกษมศรี เมื่อ ๑๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ ความตอนหนึ่งว่า “...อันที่จริงเราควรดำริห์การทำ lab ให้มาก เพราะข้อนี้เป็นปัญหายากที่สุด ต้องการทั้งเงิน เวลา และความชำนาญ และตั้งใจของเรา และพวกครูฉันยังหนักใจมาก เพราะการเลิกเซอร์ท้านั้น นักเรียนลืมนิสัยเดิมที่ การที่จะจัด lab course ให้สำเร็จจะต้องนึกถึง

๑.สถานที่และเครื่องมือต้องให้มีพอใช้กัน เรื่องเครื่องมือนี้ถ้าใครมี ingenuity ดี อาจจ้างเจ๊กทำในกรุงเทพฯได้หลายอย่าง เอาอย่างนั้นมาใช้ร่วมกันอย่างนี้ ไม่ต้องสั่งนอกทุกอย่างไป แต่ก็ควรมีให้ทั่วถึงกัน

๒.คนสอน ครูผู้ช่วยเรายังหายากเต็มที่ ถ้าได้นักเรียนชั้นใหญ่ผู้เคยเรียนมาแล้วมาเป็นครูผู้ช่วยจะดีมาก และจะให้ความชำนาญแก่นักเรียนผู้สอนด้วย

๓.เวลาที่กะมานั้นเปรียบกับโปรแกรมที่จะให้เรียนใน practical work เห็นว่ามีเวลาอยู่ข้างจะน้อยไป เพราะจะต้องคิดเสียว่าควรจะเดินเข้าไปในเมืองไทยมากกว่าเมืองนอก แลควรใช้เวลาสำหรับ repeat experiment ที่ทำไม่สำเร็จครั้งแรกหรือ absent เสีย แต่จะหาเวลามาจากไหนฉันก็ยังไม่ออก เพราะห้อง lab ของเรามีน้อย แลแย่งกันใช้มาก และจะเปิดให้นักเรียนเข้ามาทำเอาเองเวลาว่างก็ไม่ได้ ไม่เหมือนเมืองนอก เพราะนักเรียนของเราต้องการความควบคุมอยู่มาก

๔.material การหา fresh and perhaps living material มาสอนนั้นเป็นของยาก และบางทีจะต้องเปลี่ยนโปรแกรมการสอนตามแต่จะหา material ได้ เรื่องนี้ฉันขอให้เธอสนใจให้มาก

๕.preparation room and technician บาง experiment นั้น การตั้งเครื่องมือกินเวลานานกว่าการทำ ถ้านักเรียนได้เรียนตั้งเครื่องมือพอชำนาญแล้ว ก็ควรจัดให้มี technician หรือใครมาทำงานนี้แทน นักเรียนจะได้ตั้งต้นทำงานได้ทีเดียว น้ำที่นี้สำคัญมาก เพราะเรามีห้องน้อย จะต้องรื้อเครื่องมือทุกทีไป เพื่อไม่กีดขวางแก่ course อื่น

๖.coordination เราควรพยายามกะให้ lab work ตรงกับ lecture courses แต่นี้เป็นของยากมาก เธอก็ทราบดี และ courses เช่น botany, biology, zoology นั้นควรสอนให้ติดต่อกันจะได้สะดวกแก่ทั้งครูแลนักเรียน ฉันขอให้เธอตรึกตรองข้อที่ฉันกล่าวถึง inductive และ deductive methods เพราะนักเรียนเราต้องการสอนให้ observe แล reason ของตัวเองมาก เพราะโรงเรียนมัธยมของเราสอนแต่ให้เรียนขึ้นใจเป็นพื้น เราต้องการให้นักเรียนเรียนคิด

๗.theories เพราะเรามีโอกาสสอนด้วย lecture มากกว่า lab ครูต่าง ๆ จึงใคร่จะสอน theories มากไป ไม่ใช่ theories ไม่ได้ แต่ออกจะสูงเกินไปสำหรับนักเรียน และจะมี intelligent discussions ก็ยังไม่มีใครจะได้ ด้วยนักเรียนของเราไม่ mature พอ เพราะฉะนั้นก็เป็นการเรียนเป็นนกแก้วเท่านั้นแลก็ลืมน ถ้าถือ lab เป็นหลักจะดีกว่าสำหรับเราในสมัยนี้...”

ความเอาใจใส่และความพิถีพิถันในวิธีการเรียนการสอนนั้นเป็นพระราชจริยวัตรสำคัญของสมเด็จพระบรมราชชนก ดังที่ได้ทรงติดตามเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่นในเรื่องงานสอนของคณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้ทรงย้าข้อคิดเกี่ยวกับการสอนโดยให้นิสิตฝึกปฏิบัติว่าน่าจะให้ผลดีกว่าการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียวอีกครั้งหนึ่ง ดังที่ปรากฏในลายพระหัตถ์ถึงหม่อมเจ้าพูนศรีเกษม เกษมศรี เมื่อ ๑๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๖ ว่า

“...จดหมายของเธอ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน พร้อมด้วยตารางสอนของคณะวิทยาศาสตร์ ได้รับแล้วขอบใจมาก ได้ตรวจดูเห็นว่าถูกต้องดีแล้วทุกประการ ต่อไปเมื่อมีสถานที่และเครื่องมือบริบูรณ์ขึ้น ควรเพิ่มเวลาฝึกฝนแลลดเวลาบรรยาย เพราะนักเรียนเราก็มืดมนอยู่ เมื่อเวลาฝึกฝนนั้น ครูอาจสอนเฉพาะตัวได้จะได้ผลดีกว่าบรรยาย และจะให้เวลาครูมากขึ้นที่ไม่ต้องเตรียมมากและพูดตลอดชั่วโมง...”

สมเด็จพระบรมราชชนกทรงตรงต่อเวลามาก โดยเฉพาะในการสอนซึ่งไม่เคยเสด็จมาสอนสายเลยตลอดทั้งปี และทรงเตือนอยู่เสมอว่า

“...เวลาเป็นของมีค่า เมื่อมันล่องไปแล้ว มันจะไม่กลับมาอีก ถ้าเรามีโอกาสจะใช้มันให้เป็นประโยชน์แล้วเราไม่ใช้มัน ก็เป็นที่น่าเสียดาย...”

บ่อยครั้งที่พระองค์ท่านทรงสอนนิสิตด้วยการกระทำ วันหนึ่งเมื่อเสด็จโดยเรือจ้างข้ามฟากจากท่าพระจันทร์ไปศิริราช ในเรือนั้นมีคนใช้หน้าตาอิดโรยอยู่ด้วย พอเรือถึงท่า นิสิตก็รีบยกกันจะขึ้นบก ได้ทรงจุดขายเสื้อ นิสิตไว้และรับส่งโดยปรานีเบา ๆ ว่า ให้รอให้คนใช้ขึ้นเสียก่อน ยิ่งกว่านั้นพระองค์ท่านทรงใช้เหตุผลในการอบรมสั่งสอนนิสิตเสมอ โดยไม่ทรงใช้วิธีดุหรือทำโทษ เมื่อมีสิ่งทรมานพระทัยก็จะทรงชี้แจงเหตุผลให้ฟังเสมอ มีครั้งหนึ่งนิสิตหนีเรียนในช่วงเวลาที่ทรงสอน เพื่อไปเตรียมจัดงานละครของคณะ ทรงมีรับสั่งว่า “...พวกเธอทั้งหลายการเล่นนั้นเป็นของดี การเรียนนั้นก็เป็นของดีและสำคัญ แต่การที่จะให้ดีกว่านั้น คือคนที่เรียนก็ดี และเล่นก็ดีด้วย...” ทำให้นิสิตไม่กล้าหนีเรียนอีก เมื่อภายหลังจากจัดแสดงละครซึ่งเป็นงานใหญ่ของคณะแล้ว ปรากฏว่ามีหนี้สินค้างอยู่จำนวนหนึ่ง นิสิตที่เป็นกรรมการได้ปรึกษากันแล้วไปขอพระราชทานเงินจำนวนนี้จากพระองค์ท่าน พระองค์ท่านทรงมีรับสั่งว่า “แม้เงินจำนวนที่ต้องการนั้นเป็นเพียงเล็กน้อยก็จริง แต่เงินนั้นมีค่ามาก เพราะเป็นเงินที่รวบรวมมาจากค่าเช่านาเช่าสวนนับว่าเป็นหยาดเหงื่อของตาสีดา ถ้าหากจำเป็นต้องการเงินจริง ๆ ก็จะให้ แต่จะให้เปล่า ๆ ไม่ได้ จะต้องทำอะไรเป็นการตอบแทนพอสมควร เช่นตัดหญ้าในสนามหญ้าหน้าตำหนัก เป็นต้น”

หมายเหตุ: คัดจากเอกสารปาฐกถาพิเศษใน “วันมหิดล” ณ ห้องประชุมคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕; สารและเนื้อหาในเอกสารได้คัดและเรียบเรียงจาก กรรณิการ์ สักกุล และคณะ, บรรณาธิการ, **มหิตลบุชา**, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕; สมุน อมรวิวัฒน์ สวัสดิ์ จงกลไพฑูรย์ สีนลารัตน์, “พระปรีชาญาณด้านการศึกษาของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก” ใน**ปรีชาญาณสยาม: บทวิเคราะห์ด้านการศึกษา**, กรุงเทพฯ : เงินทุนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เอเลียมอลงสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, ๒๕๔๑; นางเยาว์ กาญจนจาวี, **สมเด็จพระบรมราชชนกกับการอุดมศึกษาของชาติ**, กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาวิชาชีพอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๒; จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, **๗๐ ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำเนิดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐

อาศิรวาท
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

เนื่องในโอกาสกษัตริย์สมัยคล้ายวันพระราชสมภพ
วันที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

ปลดพีไทยเทศช้อง	สรรเสริญ พระเอย
ราชกิจพระกองเกิน	กล่าวด้วย
วิริยะพระเมษิณ	แม้ยาก ยิ่งแฮ
ชมชื่นทวยราชภูริฉ้วน	เทิดไว้เป็นศรี
กุมาริองค์เอกแก้ว	จอมกษัตริย์
“สมเด็จพระเทพรัตนฯ”	เลิศล้ำ
รอยสรวลพระศรีสวัสดิ์	สว่างโลก
รอยบาทพระยาตรัย	สุขสร้างไพทสยาม
พระงามอุชูปภาพพร้อม	เพ็ญบุญ
กระจำงแจ้งพระการุณ	ก่อเกื้อ
ปรีชญาณรุ่งเรืองหนุน	นิกรสุข ด้วยนา
คือประทีปส่องชีพอื้อ	อุ่นเกล้านิกรเกษม
เปรมปราโมทย์แหล่งหล้า	บังคม บาทแฮ
ถวายพระพรอุดม	เนื่องน้อม
พระประสงค์ประสิทธิ์สม	สัมฤทธิ์ เลิศแล
ยังยิ่งพระเกียรติพร้อม	เพริศแพรวไพบูลย์ เทอญ

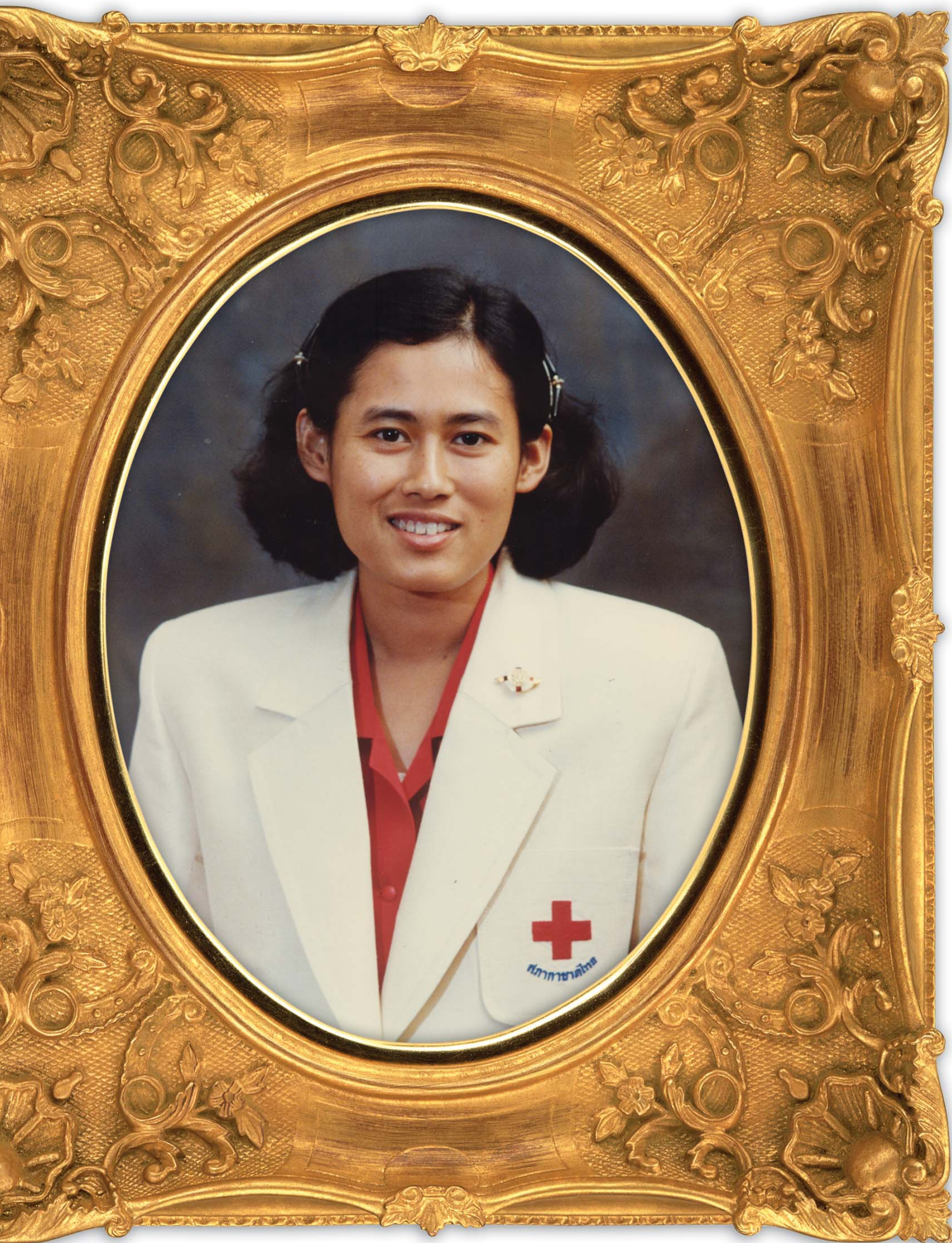
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า นิตยสารจามจุรี (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ประพันธ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

พระมหากรุณาธิคุณต่อคนพิการ

พระกรุณาฟื้นฟูชีวิต
ทรงก่อตั้งวิทยาลัยราชสุดา
น้ำพระทัยใหญ่กว้างอย่างสมุทร
เทียบดินฟ้ามีอาจเทียบเปรียบพระคุณ

ส่งเสริมสิทธิคนพิการสานคุณค่า
พระราชทรัพย์นับคณาเกื้อการุณย์
มีสิ้นสุดโอบเอื้อก่อเกื้อหนุน
พระทรงบุญอันเกล้าผองเผ่าไทย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมา
คุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เป็นพระราชธิดาพระองค์ที่ ๒ ใน
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๘ มีพระนาม
เมื่อแรกพระราชสมภพว่า **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธร**
เทพรัตนราชสุดา กิติวัฒนาดุลย์โสภาค ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม
พุทธศักราช ๒๕๒๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ สถาปนาพระราชอิสริยยศกิติเป็น **สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา**
เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี

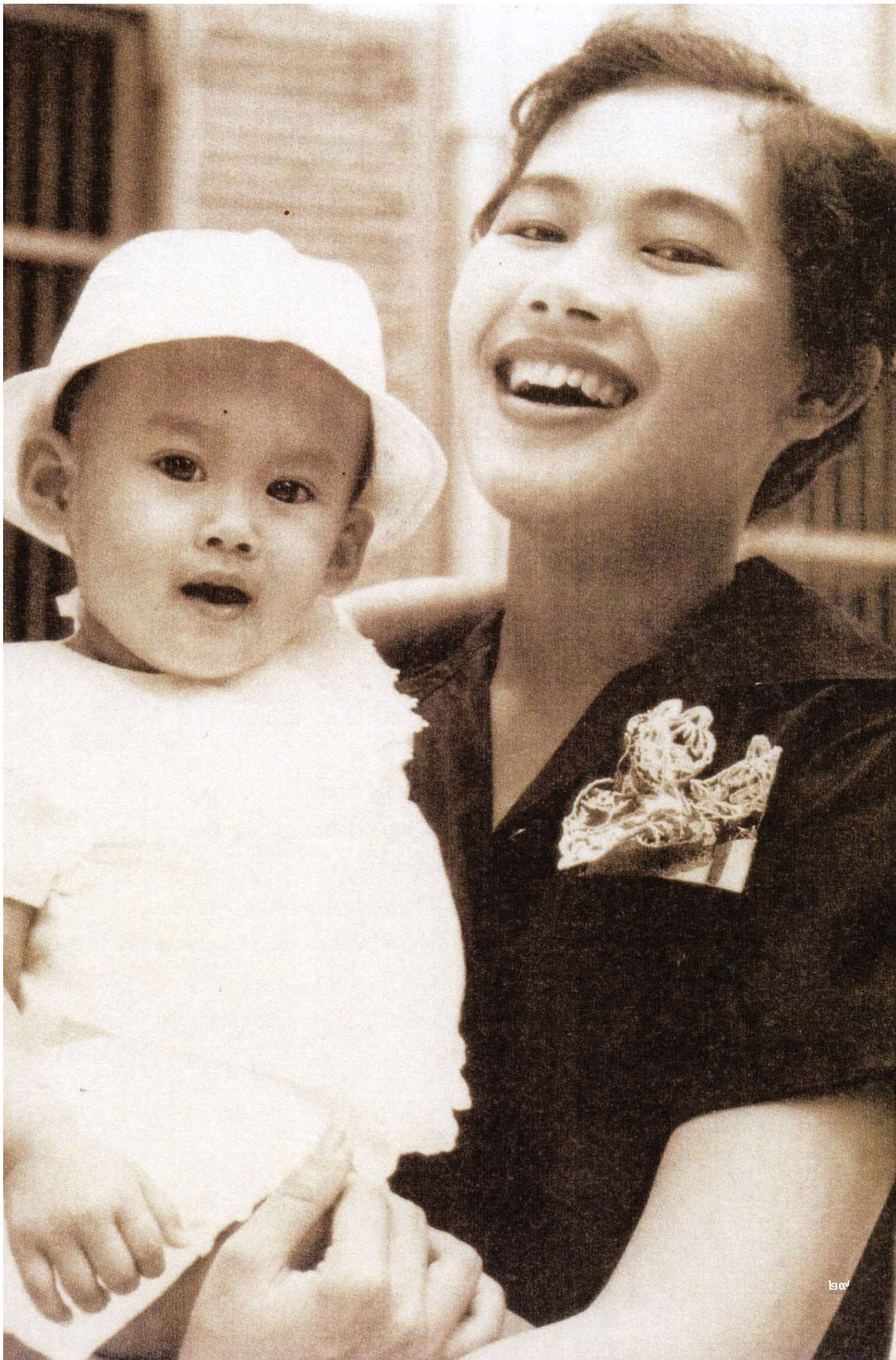
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระปรีชา
สามารถและมีพระอัจฉริยภาพสูงยิ่งมานับแต่ทรงพระเยาว์ ทรงสำเร็จการ
ศึกษาระดับปริญญาตรีอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์
เกียรตินิยม อันดับ ๑ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีคะแนนสูงสุดสาขา
ประวัติศาสตร์ทุกชั้นปี และทรงได้รับเหรียญทอง และในระดับปริญญาโท
ทรงศึกษาสำเร็จอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจารึกภาษาตะวันออก
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร (พุทธศักราช ๒๕๒๑) และ
ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบาลีสันสกฤต จากบัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พุทธศักราช ๒๕๒๔) **ระดับปริญญา**
เอก ทรงศึกษาสำเร็จการศึกษา**ดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์**
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
(พุทธศักราช ๒๕๒๙)

ในการศึกษาระดับปริญญาเอกนั้น ทรงสนพระราชหฤทัยในวิชาการ
ศึกษาพิเศษ หรือการศึกษาสำหรับคนพิการเป็นอย่างมาก ทรงรอบรู้
วิทยาการเกี่ยวกับคนพิการเป็นอย่างดี ทั้งนี้ เนื่องจากทรงได้รับการปลูก
ฝังจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม
ราชินีนาถ ให้ทรงพระเมตตากรุณาและพระราชทานพระราชานุญาตแก่
คนพิการมานับแต่ทรงพระเยาว์ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงพระกรุณาพระราชทาน
เลี้ยงอาหารเด็กพิการจากมูลนิธิ และสถาบันคนพิการต่าง ๆ เป็นประจำทุก
ปี พร้อมทั้งโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ และสมเด็จพระเจ้า
ลูกเธอ ทรงดูแลอำนวยความสะดวกแก่คนพิการอย่างใกล้ชิด เช่น ทรงนำ
อาหารไปพระราชทาน ทรงขับร้องเพลงประกอบดนตรีที่พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวทรงบรรเลงพระราชทานแก่เด็กพิการ เป็นต้น ในเวลาต่อมา
ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้านคนพิการ
นานนับการตลอดมา **ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์พูนพิศ**
อมตยกุล ซึ่งเป็นแพทย์ผู้รับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาทด้านอนุเคราะห์
คนพิการ ได้เล่าไว้ในหนังสือเรื่อง “**เกียรติคุณของประเทศไทย ในการ**
ดำเนินงานด้านคนพิการ เล่ม ๒ : พระมหากษัตริย์คุณต่อคนพิการ,
๒๕๔๗ ว่า

“**สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** เป็นพระราชวงศ์ที่
ทรงงานพระราชทานแก่คนพิการครบถ้วนทุกประเภท ตามที่ตราไว้ในพระ
ราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ”

พระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ ประกาศใช้เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๔ ในสมัย
ของรัฐบาลที่นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งในมาตรา ๕
กำหนดแบ่งคนพิการไว้ ๕ ประเภท ได้แก่

๑) คนพิการทางการมองเห็น ๒) คนพิการทางการได้ยินหรือการ
สื่อความหมาย ๓) คนพิการทางการกายหรือการเคลื่อนไหว ๔) คน
พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ๕) คนพิการทางจิตใจและ
พฤติกรรม

นอกจากทรงร่วมงานพระราชทานเลี้ยงอาหารเด็กพิการตั้งแต่ทรงพระเยาว์แล้ว พระองค์ยังทรงรับเป็นพระราชภาระในการอุปถัมภ์ดูแลเด็กพิการหูหนวก เช่น เด็กหญิงจากตำบลอนขุนห้วย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีประวัติว่าตกจากแคร่จนประสาทหูพิการอย่างรุนแรง ศาสตราจารย์ นายแพทย์พูนพิศ เล่าไว้ในหนังสือที่อ้างข้างต้น ว่า

“สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล่าพระราชทานว่า เมื่อเกสินยังเล็ก ได้เคยสอนหนังสือและคุมให้ทำการบ้าน ทางโรงเรียนได้เคยเห็นลายพระหัตถ์ที่ทรงแก้การบ้านพระราชทานหลายครั้ง..”

เด็กพิการที่กล่าวถึงนี้คือ เกสิน บรรลือพันธ์ ซึ่งพิการหูหนวก ต่อมาได้รับการศึกษาเป็นนักเรียนประจำที่โรงเรียนเศรษฐเสถียร จนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ระหว่างเรียนหนังสือได้พบกับอาสาสมัครชาวเบลเยียมที่พิการหูหนวกและพูดไม่ได้ ซึ่งมาปฏิบัติงานที่โรงเรียนเศรษฐเสถียรตามโครงการอาสาสมัครหูหนวก และชอบพอกัน ภายหลังได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตแต่งงาน แล้วไปอยู่กับสามีที่ประเทศเบลเยียม มีบุตรสาว ๒ คน เมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปที่ประเทศเบลเยียม ได้ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเกสินถึงที่บ้าน และได้ทรงฉายพระรูปร่วมกับเกสินและครอบครัวด้วย พระเมตตากรุณาเหมือนเมื่อเกสินยังเยาว์วัย (ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล - อ้างถึงแล้ว)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับคนพิการตลอดมามิได้ว่างเว้นตราบจนปัจจุบัน พระราชกรณียกิจที่สำคัญ ได้แก่ ทรงก่อตั้งศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัยขึ้นที่พระตำหนักสวนกุหลาบ สืบเนื่องมาจากได้ทรงพบเด็กกำพร้าอายุ ๒ ขวบ พิการหูไม่ได้ยินและพูดไม่ได้ ชื่อ ปถุน โชคเจริญ ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ระหว่างเสด็จพระราชดำเนินไปทรงตรวจเยี่ยมอาคารสถานที่ภายในโรงพยาบาล ทรงพระกรุณาน่วยโยเด็ก จึงมีพระราชบัญชาให้ส่งเด็กไปรักษาที่โรงพยาบาลรามาธิบดี แต่เนื่องจากเด็กยังเล็กมากและประสาทหูเสื่อมรุนแรงมาก **ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล** แพทย์ชำนาญการด้านหู ได้กราบบังคมทูลว่า การใส่หูฟังให้เด็กจะทำให้เสียพระราชทรัพย์โดยได้รับผลไม่คุ้มค่า ต้องรอให้เด็กอายุ ๖-๗ ขวบ แล้วจึงส่งไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนโสตศึกษา จะได้เรียนรู้และใช้ภาษามือต่อไป

พระองค์ทรงพระกรุณาน่วยโยว่า เด็กไม่ควรถูกทอดทิ้งให้เสียเวลาในการเรียนรู้หลายปี และเมื่อทรงทราบข้อมูลจากแพทย์ว่าขณะนั้นมีเด็กพิการจำนวนมากที่ต้องรอเวลาว่าจะได้รับการบำบัดฟื้นฟูเช่นเดียวกับเด็กชายปถุน จึงทรงตัดสินพระทัยโปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้ง **ศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัย**ขึ้นในบริเวณโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๗

ศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัยนี้เป็นสถานที่ดูแลเตรียมเด็กพิการหูหนวกอายุก่อนวัยเรียน ให้พร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาระดับแรกของประเทศไทย ก่อกำเนิดขึ้นด้วยพระปรีชาญาณ พระวิสัยทัศน์อันยิ่งใหญ่ และพระมหากรุณาอันเปี่ยมล้น ในกรณีนี้ เด็กชายปถุน โชคเจริญ ได้เข้าเป็นนักเรียนทุนหมายเลขประจำตัว ๑ ของศูนย์ทดลองแห่งนี้ และเด็กชายปถุนนี้ได้รับพระมหากรุณาอุปถัมภ์บำรุงเลี้ยง พระราชทานการศึกษาคณะจิตรกรรมจิตรกรรม ทรงหางานให้ทำ แม้ว่าจะมีปัญหาอย่างไรก็ได้ทรงทอดทิ้ง ทรงพระเมตตาอุปถัมภ์แก้ไขปัญหามาทุกเรื่อง จนเด็กชายปถุนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ พึ่งพาตนเองได้ (เรื่องราวละเอียดเกี่ยวกับพระมหากรุณาที่มีต่อเด็กชายปถุนนี้ ผู้สนใจหาอ่านได้ในหนังสือเกียรติคุณของประเทศไทย ในการดำเนินงานด้านคนพิการ เล่ม ๒ : พระมหากรุณาธิคุณต่อคนพิการ, ๒๕๔๗)

ในการดำเนินงาน**ศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัย**นี้ ในระยะเริ่มแรก ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับเด็กพิการหูหนวกปฐมวัยอีกประมาณ ๑๖ คน ทรงพระกรุณาเสด็จลงสัมผัสภาชนผู้ปกครองเด็กหูหนวกที่มาขอเข้าเรียนทุกรายด้วยพระองค์เอง ผู้ปกครองเหล่านั้นส่วนมากเป็นผู้มีรายได้น้อยหาเช้ากินค่ำ เด็กหูหนวกบางคนพิการมาแต่ในครรภ์เพราะมารดาพยายามทำแท้ง บางคนถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง ย้ายายที่ยากจนมีเมตตาเข้ามาเลี้ยงไว้ทั้ง ๆ ที่มีรายได้เลี้ยงชีพอย่างอัตคัดขาดแคลน ผู้ปกครองบางคนกราบบังคมทูลขอให้พระราชทานรถรับส่งลูกหลานของตนถึงบ้าน ก็ได้ทรงตรวาทรงพระกรุณาให้ผู้ปกครองนำเด็กไปส่งไว้ที่สวนจิตรลดา แล้วพระราชทานรถรับไปยังโรงเรียนที่พระตำหนักสวนกุหลาบ ตอนเย็นก็นำเด็กมาส่งที่สวนจิตรลดา เป็นการผ่อนภาระของผู้ปกครอง หรือแม่เมื่อเด็กขาดเรียนหายไปก็โปรดให้ไปติดตามกลับมาเรียน ด้วยน้ำพระราชหฤทัยเมตตากรุณาเป็นที่ยิ่ง

พระมหากรุณาธิคุณต่อคนพิการที่เป็นพระราชกรณียกิจสำคัญและยิ่งใหญ่ที่จะต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์การดำเนินงานด้านคนพิการของประเทศไทยคือ **การก่อตั้งวิทยาลัยราชสุดา** เพื่อให้การศึกษาแก่คนพิการ และเพื่อคนพิการ ซึ่งมูลเหตุของพระราชกรณียกิจอันสำคัญและยิ่งใหญ่นี้มีที่มาจากจุดเล็ก ๆ ที่นำไปสู่พระวิสัยทัศน์อันกว้างไกลยิ่ง คืองานเกี่ยวกับคนหูหนวก พระองค์ก็ได้ทรงริเริ่มและวางรากฐานสำคัญในการฟื้นฟูสมรรถภาพและพัฒนาการศึกษาของคนหูหนวก ตั้งแต่เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๕ โดยมีพระราชปรารภว่า

“คนเหล่านี้มีโอกาสได้เล่าเรียนน้อย แม้ว่าจะเรียนจบไปจากโรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษาที่ทางบ้านเมืองจัดให้แล้ว ก็ยังไม่พ้นจากภาระผู้ปกครองต้องดูแล คนเหล่านี้ส่วนมากมีสมองดี ถ้าจัดการให้เหมาะสม ให้ช่วยตนเองได้ในการใช้ชีวิตประจำวัน ทั้งให้มีความสามารถที่มีเหลืออยู่นี้ให้ถูกทาง น่าจะพึ่งตนเองได้ไม่แพ้คนทั่วไป”

ในการก่อตั้ง**วิทยาลัยราชสุดา** ได้พระราชทานพระราชดำริแก่ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๓ ว่า

“การศึกษาของคนพิการที่จะให้เรียนสูงถึงอุดมศึกษานั้น น่าจะจัดให้คนตาบอดและหูหนวกได้เรียนก่อนกลุ่มอื่น ส่วนคนแขน ขา พิการ เช่น C.P. (Cerebral Palsy) ยังต้องรอเรื่องเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกอีกหลายอย่าง คนตาบอดและหูหนวกนั้นเรียนจบถึงขั้นมัธยม ๖ มากขึ้นทุกวัน ต้องรีบต่อยอดให้ โดยเฉพาะคนหูหนวกพูดไม่ได้มัน สอนก็ยากเรียนก็ยาก”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้วิทยาลัยราชสุดาอยู่ในสังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล จึงพระราชทานหลักการแก่ ศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ ภูมิประวดี ในการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยราชสุดาว่า

“ให้มีการฝึกอาชีพไปพร้อมกับการเรียน เปิดโอกาสให้ทำงานมีรายได้ระหว่างเรียน และไม่จำเป็นต้องจบภายใน ๔ ปี ให้พัฒนาสุขภาพอนามัยของคนพิการให้แข็งแรงสมบูรณ์ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการศึกษาเต็มที่ให้มีงานค้นคว้าวิจัย และศึกษาแบบอย่างวิธีการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการจากต่างประเทศ นำมาปรับใช้ให้เหมาะกับประเทศไทย ตลอดจนฝึกให้มีความมั่นใจในตนเอง ช่วยตนเองได้ และให้ได้รับปริญญาเช่นเดียวกับคนปกติ ตามค่านิยมของคนไทย”

(เกียรติคุณของประเทศไทยในการดำเนินงานด้านคนพิการ เล่ม ๒ , ๒๕๔๗)

พระราชปรารภหลักการดังกล่าวแสดงให้เห็นที่ประจักษ์ถึงพระราชวิสัยทัศน์อันกว้างไกล กระจ่างแจ้งในพระปรีชาสามารถ และประจักษ์ในน้ำพระราชหฤทัยเมตตากรุณา เอื้ออาทรต่อพสกนิกรที่พิการด้อยโอกาสอย่างแท้จริง

วิทยาลัยราชสุตา มหาวิทยาลัยมหิดล ตั้งอยู่ที่ถนนพุทธมณฑลสาย ๔ ตรงข้ามกับมหาวิทยาลัยมหิดล ก่อตั้งขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๔ ได้ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางศิลาฤกษ์อาคารอำนวยการ เมื่อวันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๖ พระราชทานพระราชทรัพย์ให้ก่อตั้ง**มูลนิธิราชสุตา** เพื่อสนับสนุนการศึกษาวิจัยเรื่องคนพิการ เริ่มแรกในการศึกษาระดับปริญญาโท เริ่มเปิดรับนักศึกษาทั้งที่ร่างกายปกติและพิการรุ่นแรกเมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๐ สาขางานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พุทธศักราช ๒๕๔๒ รับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสหเวชศาสตร์เป็นรุ่นแรก ซึ่ง**วิทยาลัยราชสุตาเป็นสถาบันแห่งแรกในทวีปเอเชียและในโลกที่เปิดสอนวิชาสหเวชศาสตร์**

วิทยาลัยราชสุตา ดำเนินงานตามหลักการที่พระราชทานไว้ และยังได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาและออสเตรเลียในโครงการสอนคนหูหนวกให้เป็น**ครูสอนคนหูหนวก** โปรดให้สร้างหลักสูตรล่ามภาษามือไทยเป็นแห่งแรก พระราชทานพระราชทรัพย์สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยแก่ **ศาสตราจารย์ ดร.เจมส์ ซี วูดวาร์ด** ซึ่งได้ช่วยวางหลักสูตรการผลิตล่ามภาษามือและสอนคนหูหนวกให้เป็นครูสอนคนหูหนวกของวิทยาลัยราชสุตา โดยโปรดให้จ่ายเงินของมูลนิธิราชสุตาเป็นค่าตอบแทน อีกทั้งยังสนพระราชหฤทัยในการจัดหาอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในการสอนและวิจัยให้มาประจำทำงานที่วิทยาลัยราชสุตา เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เช่น **อาจารย์วีระแมน นิยมพล** คนไทย สัญชาติอเมริกัน เป็นอาจารย์สอนวิชาคอมพิวเตอร์แก่คนตาบอดที่สหรัฐด้วยเดชพระบารมี อาจารย์วีระแมนก็ได้มาปฏิบัติงานที่วิทยาลัยราชสุตา และได้สร้างผลงานสำคัญเป็นประโยชน์แก่การเรียนการสอนของวิทยาลัยราชสุตาเป็นอันมาก

นอกจากนี้ยังทรงพระกรุณาสร้างสรรคความก้าวหน้าให้แก่**วิทยาลัยราชสุตา** โดยทรงรับความช่วยเหลือจากสถาบันต่างประเทศด้วย เช่น พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จัดส่งอาจารย์ไปศึกษาต่อที่สถาบันแห่งชาติด้านเทคโนโลยีสำหรับคนหูหนวก ที่เมืองโรเชสเตอร์ มลรัฐนิวยอร์ก เมื่อเรียนสำเร็จแล้วจะได้กลับมาปฏิบัติงานที่วิทยาลัยราชสุตา

เกี่ยวกับคนพิการทางหูนี้ เมื่อโปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้งศูนย์ทดลองเด็กปฐมวัยขึ้นที่กรุงเทพฯ แล้ว ต่อมาได้**พระราชทานพระมหากรุณาแก่เด็กพิการหูหนวกในต่างจังหวัดด้วย** เช่น โรงเรียนสอนคนหูหนวกในภาคเหนือ ระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จแปรพระราชฐานไปประทับที่จังหวัดเชียงใหม่เพื่อทรงเยี่ยมและทรงติดตามผลการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขพสกนิกรนั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ตามเสด็จและเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยม**โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร** ทรงทราบว่าโรงเรียนมีปัญหาขาดแคลนงบประมาณ ด้วยเดชพระบารมีปกเกล้าฯ ต่อมา โรงเรียนก็ได้รับเงินเป็นกองทุนสงเคราะห์ ๑ ล้านบาท จาก**พลเอกเปรม ติณสูลานนท์** ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

พระองค์ได้พระราชทานพระราชดำริหลายประการเพื่อพัฒนาโรงเรียน เช่น ให้จัดทำโครงการเลี้ยงไก่และปลูกผัก เปิดร้านเบเกอรี่ทำขนมขาย บุคคลภายนอก โครงการผลิตไอโฮตั้นตามพระราชดำริ เป็นต้น และได้ทรง พระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมติดตามผลการดำเนินงานตาม พระราชดำริอีก ๑๕ ครั้ง นอกจากนั้นได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยม **โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก** พระราชทานพระราชานุเคราะห์นานา ประการ เช่น ทรงพระราชทานโครงการตามพระราชดำริสอนวิชา คอมพิวเตอร์ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ โครงการทำสวนครัวและปลูกไม้ผล พระราชทานเครื่องพิมพ์ดีดและเครื่องคอมพิวเตอร์ รวมทั้งอุปกรณ์เพื่อ พัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

ในด้านคนพิการทางสายตา ซึ่งเป็นจุดแรกที่ก่อให้เกิดการพัฒนา สมรรถภาพของคนพิการในประเทศไทย โดย **มิสเยเนวีฟ คอลฟิลด์** สตรี ตาบอดชาวอเมริกัน ได้หาทุนเข้ามาเริ่มดำเนินการจัดการศึกษาแก่คน ตาบอดในประเทศไทย เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๑ มิสเยเนวีฟได้ก่อตั้งมูลนิธิ ช่วยให้การศึกษาก่อนคนตาบอดในประเทศไทย เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๑ และได้ร่วมกับคนไทยค้นคิดประดิษฐ์อักษรเบรลล์ภาษาไทยขึ้นสำหรับคน ตาบอด และต่อมาภายหลังได้มี **มูลนิธิคอลฟิลด์เพื่อคนตาบอด**ขึ้น ให้การศึกษานอกระบบและฝึกอาชีพ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม พุทธ ศักราช ๒๕๒๙ **สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** ได้ทรงกรุณารับมูลนิธินี้ไว้ในพระราชูปถัมภ์ ด้วยเดชพระบารมี ปกเกล้าฯ การดำเนินการเพื่อหาทุน เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๖ มูลนิธิฯ ได้ รับเงินบริจาคถึง ๖ ล้านบาทเศษ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้พระราชทาน อุปกรณ์การศึกษาสำหรับคนพิการที่วิทยาลัยเทคนิคผลิตขึ้นด้วยทุนทรัพย์ ที่พระราชทาน

นอกจากนี้ยังทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดอาคาร เรียนของ**โรงเรียนสอนคนตาบอด พระมหาไถ่ พัทยา** เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๖ พระราชทานอุปกรณ์การศึกษาสำหรับคน ตาบอด รวมทั้งพระราชทานพระมหากรุณาแก่คนตาบอดในโอกาสต่าง ๆ เช่น พระราชทานโอกาสให้เฝ้าทูลละอองพระบาทอย่างใกล้ชิด ซึ่งคน พิการตาบอดเป็นจำนวนมากที่มีบทบาทในการส่งเสริมสร้างสรรค์ผลงาน ช่วยเหลือคนตาบอด ต่างประทับใจในพระมหากรุณาและน้ำพระราช หฤทัยอันเปี่ยมด้วยพระเมตตาต่อคนตาบอด จึงต่างสนองพระมหากรุณาธิคุณด้วยการอุทิศตนบำเพ็ญกรณียกิจเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท เพื่อสร้างสรรค์ความก้าวหน้าแก่วงการผู้พิการตาบอดตลอดมา เป็นต้นว่า **นางศิริณี อักษรมิ** พิการตาบอดและสำเร็จการศึกษาระดับศาสตร บัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างเป็นนิสิตรุ่นน้องของสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ เป็นอเนกประการในการเรียน เช่น ทรงเตือนอาจารย์ให้สะกดคำด้วยเสียง เพื่อให้ศิริณีจดคำบรรยายได้ถูกต้อง และรับสั่งเพิ่มเติมแก่ศิริณีภายหลัง ชั่วโมงเรียน เพื่อเพิ่มเติมส่วนที่อาจารย์เขียนโดยมิได้ออกเสียง และ พระราชทานหนังสือแก่ศิริณีในบางโอกาส เมื่อศิริณีสำเร็จการศึกษาออกไป ประกอบอาชีพแล้วก็ได้พระราชทานพระราชานุเคราะห์ตลอดมาเช่น พระราชทานน้ำสังข์สมรส ทรงตั้งชื่อให้บุตรชาย ทรงทักทายศิริณีทุกครั้ง แม้ว่าศิริณีจะไปรอเฝ้าทูลละอองพระบาทปะปนอยู่กับประชาชนทั่วไป ศิริณีสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯ ได้ตั้งปณิธานที่จะสนองพระ มหากรุณาธิคุณโดยกระทำแต่ความดี บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่สังคม โดยเฉพาะแก่คนพิการด้วยกัน ด้วยความจงรักภักดีต่อมาศิริณีได้ร่วมก่อตั้ง สมาคมสตรีตาบอดในประเทศไทย โดยมีปณิธานที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต และพิทักษ์สิทธิส่งเสริมสิทธิและหน้าที่ของสตรีตาบอด เรื่องของศิริณี นี้เป็นเพียงตัวอย่างหนึ่งเท่านั้น

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังทรงพระกรุณาพระราชทานพระมหากรุณาแก่องค์การการกุศลเพื่อคนพิการประเภทอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก ตัวอย่างหนึ่งคือ **มูลนิธิเซสเซียร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์** โดยได้พระราชทานพระราชทรัพย์เพื่อจัดสร้างอาคารที่บ้านสิริวัฒนาเซสเซียร์ สมุทรปราการ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดอาคาร อำนวยการเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ อาคารเจียร์-สมศรี วังทองคำ ฒ บ้านทองอยู่เซสเซียร์ จังหวัดเชียงใหม่ และระหว่างพุทธศักราช ๒๕๓๗ เป็นต้นมาได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมบ้านเซสเซียร์ในจังหวัดต่าง ๆ หลายครั้ง พระราชทานพระราชทานเครื่องใช้และพระราชทานเงินเพื่อการ เช่น พระราชทานโครงการกายภาพบำบัด โครงการเพาะเห็ด โครงการเลี้ยงปลา โครงการปักผ้าครอสติช โครงการเพาะข้าวพันธุ์ไม้ โครงการจักสาน โครงการพัฒนาศาสตราวุธ ฯลฯ พระราชทานเงินที่มีผู้ดูแล้วยถวายให้ตั้งเป็นกองทุนสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อบ้านทองอยู่เซสเซียร์ จังหวัดเชียงใหม่ ๓๙๔,๗๔๔ บาท (สามแสนเก้าหมื่นแปดพันเจ็ดร้อยสี่สิบสี่บาท) และเพื่อบ้านอิสรรัตน์เซสเซียร์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาท) เป็นต้น

นอกจากนี้ยังทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชทานเครื่องใช้เฉพาะตัวแก่สมาชิกของบ้านเซสเซียร์ เช่น **นางสาวพิกุลทอง กันทาตง** แขนขาด ทั้ง ๒ ข้างมาแต่กำเนิด เมื่ออายุ ๗ ขวบ สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ พระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ให้เรียนหนังสือที่โรงเรียนศรีสังวาลย์ นนทบุรี เมื่อพิกุลทองอายุ ๑๕ ปี สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระกรุณาพระราชทานแขนเทียมให้ทั้ง ๒ ข้าง เมื่อแต่งงาน พระราชทานพระราชทรัพย์เป็นขวัญถุง ๑๐,๐๐๐ บาท เนื่องจากพิกุลทองพิการแขนขาด จึงโปรดให้ผู้ชำนาญดัดแปลงเครื่องคอมพิวเตอร์ให้พิกุลทองใช้เฉพาะเพื่อกิจการของบ้านสิริวัฒนาเซสเซียร์

ในด้านคนพิการทางสติปัญญา ได้ทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชทานเครื่องใช้แก่โรงเรียนกาวิละอนุกุล จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย มีทั้งนักเรียนประจำและนักเรียนไปกลับ ซึ่งโรงเรียนได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ พระราชทานทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดี ประพฤติดีแต่ยากจน ให้เป็นนักเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ตลอดมา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมโรงเรียนกาลิละอนุกุล พร้อมทั้งพระราชทานพระราชดำริและแนวทางในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนทั้งในด้านวิชาการและโครงการกองทุนอาหาร ในการพัฒนาด้านวิชาการนั้น พระราชทานพระราชดำริให้พัฒนาเด็กให้สามารถเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในโรงเรียนทั่วไป และให้ครูอาจารย์สนใจจัดทำสื่อการเรียน การสอนให้หลากหลายเหมาะกับเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งโรงเรียนได้ดำเนินตามพระราชดำริ พัฒนาการเรียนการสอนวิชาสามัญ สอนงานอาชีพและกิจกรรมส่งเสริมอาชีพอิสระเพื่อให้เด็กนักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน เช่น งานทอผ้า งานบาติก งานเลี้ยงกบ จัดตั้งโครงการกองทุนอาหารตามพระราชดำริ โดยได้รับพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๒ ซึ่งต่อมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ก็ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ร่วมสมทบโครงการกองทุนอาหารให้นำดอกผลจากกองทุนมาสนับสนุนการจัดโภชนาการแก่นักเรียนด้วย

นอกจากนี้ยังทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชทานเครื่องใช้แก่ **มูลนิธิและโรงเรียนสำหรับคนพิการอื่นๆ** อีกมาก เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มูลนิธิสงเคราะห์เด็กกำพร้าและอนาถา (บ้านกึ่งแก้ว วิทยาสันติ) จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนบ้านปลักปลา จังหวัดนราธิวาส เป็นต้น (สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ-เทพรัตน ๕ เกริกฟ้า ทิวหล้าสรรเสริญ, ๒๕๔๖)

พระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่แก่คนพิการอีกประการหนึ่งคือ **ทรงก่อตั้งโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริ** ซึ่งรวม **เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อคนพิการด้วย** ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดสัมมนาและนิทรรศการ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อคนพิการ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๙ ณ โรงแรมอิมพีเรียล กรุงเทพฯ ได้พระราชทานพระราชดำริหลายประการในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ โดยทรงเน้นให้คนพิการได้ศึกษาเล่าเรียนตามความเหมาะสม และให้คนพิการประกอบอาชีพช่วยเหลือตนเองได้ ได้พระราชทานกรณีศึกษาให้นักวิจัยจากศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร คัดค้นประดิษฐ์เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ช่วยเหลือคนพิการกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มนักวิจัยได้สนองพระราชดำริ คัดค้นอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่คนพิการ เช่น

๑. **เครื่องมือโอภา** อุปกรณ์ช่วยสื่อสารแทนการพูดสำหรับช่วยคนพิการที่พูดไม่ได้

๒. **โปรแกรมซอฟต์แวร์** มีแนวคิดเช่นเดียวกับโอภา ช่วยให้คนพิการได้สนทนากับผู้อื่นได้ โดยคลิกเมาส์ให้โปรแกรมแปลงเสียงข้อความที่บันทึกไว้

๓. **ซีดีรอมพจนานุกรมภาษามือ** ชุดศัพท์คอมพิวเตอร์สำหรับคนหูหนวก

๔. **โปรแกรมรังสรรค์ภาพ** ช่วยเด็กพิการชงวนูปาลกับประถมศึกษาปีที่ ๔ ในการอ่าน

โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อคนพิการนี้ อำนวยประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับคนพิการประเภทต่าง ๆ เป็นอันมาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้พระราชทานโครงการให้ **โรงเรียนศรีสังวาลย์** ในมูลนิธิคนพิการทางการเคลื่อนไหว เป็นโรงเรียนนำร่องพระราชทานเครื่องคอมพิวเตอร์ จัดห้องเรียนคอมพิวเตอร์ และพัฒนาครูเพื่อให้ใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พระราชทานพระราชดำริให้ผู้เชี่ยวชาญค้นคิดประดิษฐ์อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้เหมาะกับเด็กพิการ และให้วิทยากรจากศูนย์คอมพิวเตอร์แห่งชาติมาช่วยอบรมการจัดทำสื่อการเรียนการสอน และการใช้โปรแกรมต่าง ๆ ฯลฯ

พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ต่อคนพิการที่กล่าวมานี้ เป็นเพียงส่วนน้อยส่วนหนึ่ง ส่วนทั้งหมดนั้นยังมีอีกเป็นอนันต์การ กว้างขวาง **“พื้นที่จะพรรณนาให้ครบถ้วน”** ได้

เนื่องในโอกาสชิตมงคลสมัยคล้ายวันพระราชสมภพ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ซึ่งจะทรงเจริญพระชนมายุ ๕๐ พรรษา **“นิตยสารจามจุรี”** ขอพระราชทานน้อมเกล้า ถวายพระพรชัยมงคล ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน เป็นพระมิ่งขวัญร่วมเกล้าชาว จุฬาฯ และพสกนิกรทั้งปวง เทอญ

(ข้อมูล : สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี - เกียรติคุณของประเทศไทยในการดำเนินงานด้านคนพิการ เล่ม ๒, ๒๕๔๗ ; สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ - เทพรตน ๕ เกริกฟ้า ทิวหล้าสรรเสริญ ; นิตยสารสกุลไทยรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๒๕๔๒ - ๒๕๔๓ เมษายน ๒๕๔๗)

ยอกรัญชลิตแก้ว
ทูลเทิดพระจริยา
สรรพศาสตร์เชี่ยวชาญ
คนพิการทั่วถ้วน

กฤษฎา พระเอย
เลิศล้ำ
ชาญยิ่ง
สุขได้บาร์มี

คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ราชบัณฑิต

ยุทธศาสตร์การบริหาร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (๒๕๔๗-๒๕๕๐)

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ นับเป็นปีแห่งการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ของการอุดมศึกษาของประเทศไทย ด้วยเป็นปีที่มีกฎหมายใหม่หลายฉบับที่มีผลต่อการจัดการอุดมศึกษา นับตั้งแต่พระราชบัญญัติข้าราชการ พลเรือน ในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ รวมทั้งการปฏิรูประบบราชการที่กำลังดำเนินอยู่ การปรับปรุงแบบการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน และมาตรการกำลังคนภาครัฐ ประกอบกับร่างพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฉบับใหม่ เพื่อปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่งได้ดำเนินการต่อเนื่องมานานได้เข้าสู่กระบวนการนิติบัญญัติ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการจัดการศึกษาที่เกิดจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ และแนวโน้มการเปิดเสรีทางการศึกษาซึ่งคาดว่าจะมีผลกระทบต่อการจัดการอุดมศึกษาอย่างมาก ทั้งในส่วนของจัดการศึกษาเอง และในส่วนของบัณฑิตของมหาวิทยาลัยจะไม่สามารถยืนหยัดอยู่ได้ตามความคาดหวัง หากไม่สามารถกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารมหาวิทยาลัยให้สามารถตอบรับการเปลี่ยนแปลง และเปลี่ยนวิกฤตและการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นให้กลายเป็นโอกาสและช่องทางในการก้าวไปสู่ความเป็นเลิศและสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพที่สามารถทำงานได้อย่างดีในสิ่งแวดล้อมของอนาคต คณะผู้บริหารปัจจุบัน ซึ่งเข้ารับหน้าที่บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมียุทธศาสตร์การบริหารมหาวิทยาลัยที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล โดยผ่านกระบวนการกลั่นกรองอย่างรอบคอบ คำนึงถึงสภาพปัจจุบัน วิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย กรอบข้อจำกัดต่าง ๆ และสภาพภายนอกมหาวิทยาลัยที่มีผลต่อมหาวิทยาลัยโดยตรง รวมทั้งปัญหาอุปสรรค ความท้าทายและโอกาสของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้ทำการระดมความคิดจากผู้บริหารมหาวิทยาลัย ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการและผู้ช่วยอธิการบดี แล้วนำเสนอต่อสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวาระแรกที่มีการประชุมหลังเข้ารับหน้าที่ และสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการประชุมครั้งที่ ๖๕๑ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ได้ให้ความเห็นชอบ สรุปเป็นยุทธศาสตร์การบริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยช่วง ๔ ปี คือระหว่างปี ๒๕๔๗ ถึง ๒๕๕๑ เพื่อนำไปทำแผนปฏิบัติการ ๔ ปี ต่อไป ดังสรุปได้ต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งความรู้และแหล่งอ้างอิงของแผ่นดิน เพื่อเสริมสร้างคนและสังคมไทยให้พึ่งพาตนเองได้ แข่งขันได้ และร่วมมือได้อย่างทัดเทียมและยั่งยืนในประชาคมโลก

พันธกิจ

๑. สร้างบัณฑิตที่มีความรู้และทักษะที่ได้มาตรฐานในระดับนานาชาติ และเหมาะสมกับสังคม

๒. เสริมสร้างนิสัยให้เป็นบัณฑิต ที่สามารถครองตนอย่างมีคุณธรรม และเป็นผู้นำสังคมได้

๓. บุกเบิกองค์ความรู้ใหม่และบูรณาการองค์ความรู้เพื่อประโยชน์ของสังคมไทย

๔. ถ่ายโอนองค์ความรู้กับสาธารณะเพื่อช่วยพัฒนาสังคมไทยไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ในประชาคมโลก

๕. ทำนุบำรุงและสืบสานศิลปวัฒนธรรม

การดำเนินพันธกิจของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดนั้น ต้องอาศัยเวลาและปัจจัยอื่น ๆ อีกมาก โดยเฉพาะประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมา ยังมีปัญหาและอุปสรรคของระบบการจัดการ ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารทั่วไป การบริหารทรัพยากรบุคคล รวมทั้งการจัดการทรัพยากรเชิงกายภาพ ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรบุคคล และการบริการวิชาการแก่สังคม นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันภายนอกมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกประเทศแม้จะสร้างโอกาสใหม่ ๆ สำหรับมหาวิทยาลัย แต่ก็ได้ก่อภาวะความกดดันเพิ่มขึ้น

การบรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจดังกล่าวข้างต้น จะเป็นไปได้ด้วยการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานและบริหารจัดการให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเร่งรัดกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินพันธกิจจนบรรลุวิสัยทัศน์ได้ในเวลาที่กำหนด

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การบริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ การพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้

๑. มีความแข็งแกร่งทางวิชาการโดยรวมในอันดับต้นของภูมิภาค

๒. เป็นที่พึ่งทางวิชาการของสังคมไทยและภูมิภาค ด้วยการบูรณาการองค์ความรู้ตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย

๓. มีบัณฑิตจุฬาฯ ที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาสังคมและประเทศในยุคต่อไป

๔. เป็นมหาวิทยาลัยทันสมัยและมีธรรมาภิบาลในการบริหาร

๕. มีศิลปะและวัฒนธรรมในวิถีชีวิตมหาวิทยาลัย

๖. มีการขยายโอกาสทางการศึกษาและสร้างทางเลือกทางการศึกษาให้คนในประเทศและภูมิภาค

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย

ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยกำหนดขึ้นบนพื้นฐานการตระหนักถึงกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย (Stakeholders - Oriented) อันได้แก่ นิสิต บุคลากร ผู้ใช้บัณฑิต สังคม และประเทศ เป็นหลัก ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยไม่ได้มุ่งเน้นการปฏิรูปโครงสร้างของระบบเดิมที่มีอยู่ แต่มุ่งเน้นที่จะเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลของระบบและผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นเป็นหลัก

เพื่อให้การบริหารมหาวิทยาลัยบรรลุวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับพันธกิจ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์หลักในการบริหารมหาวิทยาลัยไว้ ๓ ประการ ประกอบด้วย

๑.ยุทธศาสตร์ตามพันธกิจ เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยตามพันธกิจที่กำหนดไว้

๒.ยุทธศาสตร์การพัฒนางานองค์กร เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยทันสมัย ที่สามารถสร้างผลผลิตตามพันธกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

๓.ยุทธศาสตร์การบูรณาการระหว่างศาสตร์ เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนางานความรู้ เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นแกนหลักในการเสริมสร้างองค์ความรู้ และเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการให้แก่สังคมและประเทศ

ภายใต้ยุทธศาสตร์แต่ละประการนั้น ได้กำหนดกลยุทธ์และกรอบแนวทางการดำเนินงานไว้ดังนี้

๑.ยุทธศาสตร์ตามพันธกิจ ประกอบด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ การเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการและวิจัย ทั้งในศาสตร์เดียวกันและการบูรณาการระหว่างศาสตร์ โดยมีแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย

๑.๑.๑ การจัดทำโครงการวิจัยบูรณาการขนาดใหญ่ รวมทั้งการสนับสนุน Center of Excellence และ Research Unit อย่างต่อเนื่อง

๑.๑.๒ การพัฒนารูปแบบ โครงสร้าง และหลักสูตรใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ

๑.๑.๓ การพัฒนาระบบการทำงาน วิชาการ/วิจัยร่วมกันระหว่างอาจารย์ต่างศาสตร์ และระหว่างอาจารย์กับนิสิตให้เข้มแข็ง

๑.๑.๔ การกระจายอำนาจและลดขั้นตอนในการบริหารวิชาการ

๑.๒ การทำให้นักศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีคุณภาพและมีเอกลักษณ์ โดยมีแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย

๑.๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะ (General Competency) และคุณลักษณะพิเศษ (Uniqueness Competency) ของบัณฑิตจุฬาฯ ทั้งในระดับปริญญาบัณฑิตและบัณฑิตศึกษา ด้วยการพัฒนาด้านวิชาการและกิจกรรมที่เสริมสร้างสมรรถนะ คุณลักษณะที่พึงมี จรรยาบรรณและคุณธรรมของนิสิต ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม รวมทั้งการเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานและการเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคม

๑.๒.๒ การให้ความสำคัญกับกิจกรรม เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงมีของนิสิตผ่านการทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์กับนิสิต ระหว่างนิสิตกับนิสิต และระหว่างนิสิตกับสังคมภายนอกอย่างเป็นรูปธรรม บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะมีทั้ง Academic transcript และ Activity transcript เมื่อสำเร็จการศึกษา

๑.๓ การเพิ่มบทบาทของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในสังคมประเทศไทย และนานาชาติ โดยมีแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย

๑.๓.๑ การเพิ่มทางเลือกและการขยายโอกาสทางการศึกษาด้วย Distance Education

๑.๓.๒ การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยกับยุทธศาสตร์ของประเทศ

๑.๓.๓ การเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างมหาวิทยาลัย กับ

๑.๓.๓.๑ ชุมชน และท้องถิ่น (Local / Community Linkage)

๑.๓.๓.๒ ธุรกิจ และอุตสาหกรรม (Industry Linkage)

๑.๓.๓.๓ ภูมิภาค และนานาชาติ (Regional / Global Linkage)

๑.๔ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย

๑.๔.๑ การจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย ทำให้นักศึกษาและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมหาวิทยาลัย

๑.๔.๒ การดูแล รักษา พัฒนา สถานที่ทรงคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑.๔.๓ การผสมผสานศิลปวัฒนธรรมเข้ากับการเรียนการสอน
๑.๔.๔ การสร้างกลไกให้บัณฑิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมมากขึ้น

๒.ยุทธศาสตร์การพัฒนองค์กร ประกอบด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ การสร้างธรรมาภิบาลในการบริหาร พัฒนาระบบการบริหารที่คล่องตัว กระจายอำนาจ และตรวจสอบได้ โดยมีแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย

๒.๑.๑ การพัฒนาระบบสารสนเทศทางบัญชี การเงิน และงบประมาณ ในระบบอิเล็กทรอนิกส์

๒.๑.๒ การปรับขั้นตอนและกระบวนการในการบริหารงานให้กระชับและรวดเร็ว เช่น การบริหารงานพัสดุ การคลัง เป็นต้น

๒.๑.๓ การปรับปรุงกระบวนการและกิจกรรมคุณภาพ และพัฒนาระบบบริหารความเสี่ยง

๒.๑.๔ การนำระบบการบริหารสมัยใหม่ เช่น Business Intelligence และ CU Operation Center มาใช้

๒.๒ การพัฒนาระบบบริหารบุคคลของจุฬาฯ ให้สามารถแสวงหาบุคลากร และพัฒนาบุคลากรอย่างมีคุณภาพ โดยมีแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย

๒.๒.๑ การปรับปรุงระบบพนักงานมหาวิทยาลัย

๒.๒.๒ การพัฒนาระบบบริหารบุคคล เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๒.๒.๓ การปรับภาระงานของอาจารย์ให้สอดคล้องการทำงานร่วมกันระหว่างศาสตร์ และสร้างเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนานิสิต

๒.๓ การพัฒนาระบบกายภาพของ มหาวิทยาลัย โดยมีแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย

๒.๓.๑ การปรับระบบกายภาพของมหาวิทยาลัย-คณะ ให้เป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว (Green Campus)

๒.๓.๒ การปรับปรุงด้านกายภาพของมหาวิทยาลัย เพื่อให้มีพื้นที่รองรับกิจกรรมของนิสิตและบุคลากรมากขึ้น เช่น Student/Learning Center (อาคารจามจุรี ๙) สถานที่เล่นกีฬา เป็นต้น

๒.๓.๓ การปรับระบบการจราจร และที่จอดรถภายในมหาวิทยาลัย

๒.๓.๔ การปรับขั้นตอนและกระบวนการพัฒนาระบบกายภาพของมหาวิทยาลัยและคณะ

๒.๔ การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและการบริหารวิชาการ โดยมีแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย

๒.๔.๑ การพัฒนา ICT Master Plan

๒.๔.๒ การบูรณาการฐานข้อมูลที่มีอยู่เพื่อสร้าง Single Datawarehouse เช่น ฐานข้อมูลเพื่อบริหารวิชาการฐานข้อมูลกายภาพ เป็นต้น

๒.๔.๓ การพัฒนา Single Database เพื่อการบริหาร

๒.๔.๔ การพัฒนาระบบเพื่อรองรับ Distance Education

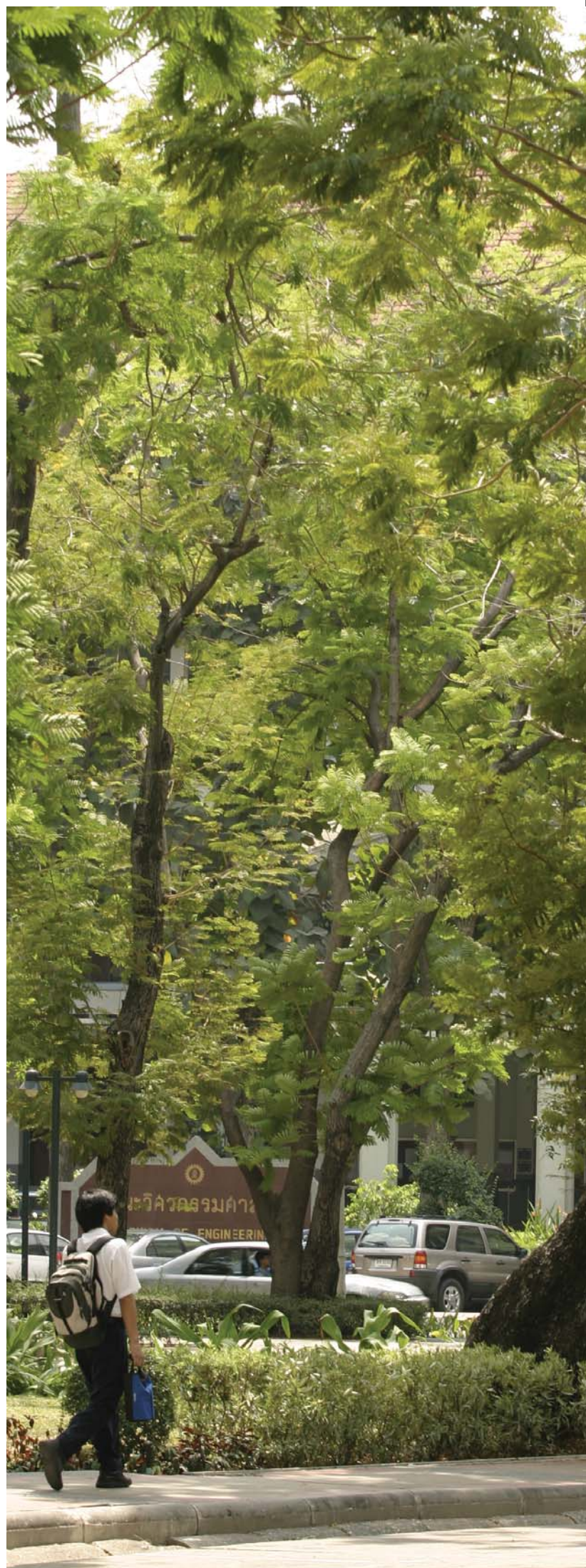
๒.๕ การประชาสัมพันธ์เชิงรุก โดยมีแนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย

๒.๕.๑ การพัฒนาระบบกลางในการประชาสัมพันธ์สู่ภายนอก

๒.๕.๒ การปรับปรุงระบบการประชาสัมพันธ์ และสื่อสารข้อมูลภายใน

๒.๕.๓ การประชาสัมพันธ์วิชาการและผลงานของมหาวิทยาลัยทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

๒.๕.๔ การรักษาภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยอย่างมีกระบวนการและต่อเนื่อง (Branding)

๒.๖ การแสวงหารายได้ โดยมีแนวทางการดำเนินงานประกอบ ด้วย

๒.๖.๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากรสินทาง กายภาพของจุฬาฯ

๒.๖.๒ การปรับแนวคิดการหารายได้จากการให้เช่าพื้นที่เชิง พาณิชยกรรม โดยเพิ่มการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมการศึกษาที่มีรายได้ เช่น พื้นที่โครงการหมอน ๒๐ (จุฬาฯไฮเทค เดิม) ซึ่งมีแนวคิดในการใช้ พื้นที่เช่าเป็นศูนย์การศึกษาหลักสูตรนานาชาติ หลักสูตรพิเศษ ศูนย์นวัตกรรม University - Industry / Business Linkage รวมทั้ง Distance Education และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เน้นการเชื่อมต่อกับ มหาวิทยาลัย เป็นต้น

๒.๖.๓ การใช้ประโยชน์จาก Knowledge Services

๒.๖.๔ การระดมความร่วมมือจากนิสิตเก่าและภาคธุรกิจ

๓.ยุทธศาสตร์การบูรณาการระหว่างศาสตร์ เป็นการพัฒนาและ สร้างองค์ความรู้ผ่านการบูรณาการระหว่างศาสตร์ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายสามประการ ได้แก่

๓.๑ คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (Better Life) ซึ่งครอบคลุมการพัฒนา และประยุกต์องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น องค์ ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพด้านอาหาร และสุนทรียภาพของชีวิต เป็นต้น

๓.๒ สังคมที่ดีและน่าอยู่ขึ้น (Better Place to Live) ซึ่ง ครอบคลุมการพัฒนาและประยุกต์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสังคมและ วัฒนธรรม เช่น องค์ความรู้ด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม การศึกษา การ แก้ไขปัญหาของสังคม และการให้คุณค่ากับความเป็นไทย (Thainess) เป็นต้น

๓.๓ ความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น (Better Competi- tiveness) ซึ่งครอบคลุมการพัฒนาและประยุกต์องค์ความรู้ด้านการ พัฒนาเทคโนโลยีที่สำคัญของประเทศ การจัดการผลกระทบจากภาวะ โลกาภิวัตน์ การเจรจาการค้าระหว่างประเทศ การพัฒนาอุตสาหกรรม ที่สำคัญการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และ การพัฒนานวัตกรรมของประเทศ

การดำเนินงาน

จากยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การบริหารที่ได้รับความเห็นชอบจาก สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการกำหนดแผน ปฏิบัติราชการสำหรับแต่ละโครงการในแต่ละกลยุทธ์ โดยการกำหนด กิจกรรม ระยะเวลาในการดำเนินงาน ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ และการ รายงานผลให้ชัดเจน โดยที่ประชุมคณบดีเป็นที่ปรึกษาในการดำเนิน งานตามกลยุทธ์และได้จัดวาระปรึกษาเชิงนโยบายในการประชุม คณบดีอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งเสนอโครงการตามกลยุทธ์ต่อที่ประชุม สภามหาวิทยาลัยเป็นระยะ ๆ ตัวอย่างโครงการกลยุทธ์ที่สำคัญที่ พัฒนาขึ้นและเริ่มดำเนินงานในช่วง ๙ เดือนแรก เช่น

๑.โครงการพัฒนาสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของนิสิต

๒.โครงการจัดทำ Activity transcript เพื่อแสดงการพัฒนาตนของ นิสิตในด้านคุณลักษณะที่เหมาะสมของบัณฑิต โดยสามารถออกให้ กับนิสิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษานี้

๓.การเปิดรายวิชาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการให้นิสิต ตาม กลยุทธ์การพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะและทักษะที่เหมาะสมกับโลก ปัจจุบันยิ่งขึ้น มีรายวิชาเปิดใหม่จำนวน ๒๐ รายวิชาซึ่งจะเริ่มเปิดสอนใน ภาคฤดูร้อนนี้ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถด้านภาษาไทยด้วย

๔.โครงการจัดระบบการเรียนการสอนทางไกล (distance education) ที่พัฒนาขึ้น และจะนำมาใช้ในหลักสูตรการจัดการทางวัฒนธรรมในปีการ ศึกษา ๒๕๕๘

๕.โครงการวิจัยบูรณาการขนาดใหญ่หลายโครงการ

๖.โครงการอาคารจามจุรี ๙ เพื่อเป็นอาคารศูนย์การเรียนรู้สำหรับนิสิต และอาคารจอดรถในบริเวณที่ข้างสนามกีฬาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๗.โครงการพัฒนาพื้นที่หมอน ๒๐ ข้างคณะพาณิชยศาสตร์และการ บัญชี เป็นโครงการพัฒนาพื้นที่เขตพาณิชย์ให้เป็นอาคารสำนักงานและ อาคารที่พักอาศัย ต่อเนื่องจากเดิมหลังจากที่ได้หยุดการก่อสร้างมาหลาย ปีแล้ว คาดว่าจะก่อสร้างแล้วเสร็จสมบูรณ์ทั้งโครงการในช่วงต้นปี ๒๕๕๐

๘.ศูนย์สนับสนุนการฟื้นฟูผลกระทบจากพิบัติภัยสึนามิ จัดตั้งขึ้นเพื่อ ระดมองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญของคณาจารย์และนักวิจัยของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการช่วยฟื้นฟูพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติจากคลื่น ยักษ์สึนามิ โดยในส่วนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ร่วมงาน กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างใกล้ชิดในการสำรวจ ผลกระทบและทำแผนฟื้นฟูพื้นที่ นอกจากนี้ในส่วนของ การฟื้นฟูสภาพทาง เศรษฐกิจ สังคม และวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รวมพลังคณาจารย์ นักวิจัยและนิสิตในสาขา วิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ช่วยทำการฟื้นฟูระยะยาว โดยมีศูนย์ปฏิบัติ การที่บ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา

การดำเนินงานในช่วง ๑๐ เดือนแรก มีความคืบหน้าในทุก ๆ ด้าน ตามแผนงานที่กำหนดไว้ และจะรายงานผลการดำเนินงาน ๑ ปี ต่อสภา มหาวิทยาลัยในการประชุมเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘ ซึ่งจะนำมารายงาน ใน “จามจุรี” ฉบับต่อไป

คำว่า จุฬาฯ คำนี้เป็น...คำขลัง ที่เหมือนเป็นเครื่องหมาย
ประกันคุณภาพ เวล่านักเรียนรู้ผลสอบเอนทรานซ์ แล้วใครถาม
ว่า สอบติดอะไร ซึ่งคำตอบใดก็ไม่ปลื้มเท่าคำว่า สอบติดจุฬาฯ

ครั้งได้เป็นน้องใหม่ ใส่ชุดนิสิตกันอย่างอดไม่ได้ที่จะยิ้มนิด ๆ
จนถึงมาก ๆ และมากที่สุด เพราะเราเป็น...น้องใหม่จุฬาฯ

จนเมื่อเรียนจบต้องไปสมัครงาน คำว่า...จบจุฬาฯ ก็เป็นคำที่เรา
อยากเขียนตัวใหญ่ ๆ ให้เห็นชัด ๆ ไม่ว่าจะเรียนจบคณะอะไรก็ยังไม่
สำคัญเท่าคำว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในบรรดาคนรู้จักของผู้เขียนที่ไม่ได้จบจุฬาฯ แต่ลูกของเขาหรือเธอ
สอบได้จุฬาฯ ดิฉันรู้สึกได้เสมอถึงความปลื้มปริ่มชื่นใจที่ถูกได้เรียน
จุฬาฯ

ดิฉันเองที่เลือกจุฬาฯก็ด้วยว่าคุณพ่อซึ่งเป็นลูกจีนเสียผืนหมอน
ใบมา ท่านรู้จักแต่จุฬาฯ ยิ่งพี่ชายซึ่งเรียนเก่งมาก ๆ อยู่ห้องคิง
ร.ร.เตรียมฯ สอบติดบอร์ดได้ด้วยคะแนนที่สูงมาก พี่ชายสอบได้วิศวะ
จุฬาฯ ส่วนพี่สาวก็เรียนเก่งเช่นกัน สอบได้คณะเภสัชจุฬาฯ ในหัวของ
คุณพ่ोजึงรู้จักแต่จุฬาฯ ว่าที่นั่น...ดี เด็กเก่ง...เด็กคุณภาพ จะเลือกมา
เรียนที่นั่นกัน ดิฉันคิดว่ามันทำให้คุณพ่อรู้สึกวางใจที่จะฝากฝังลูกให้อยู่
ในมือของอาจารย์ผู้มีฝีมือและอามั่งพื่อที่จะปั้น แกะและเจียรไนให้ลูก
ของพ่อ...เก่ง ต่อไปลูกคงจะเก่งงาน และถ้าจะโชคดี จุฬาฯ สอนให้ลูก
เก่งชีวิตได้ด้วย พ่อคงจะตายตาหลับ จากโลกและจากลูกอย่าง
สบายใจหมดห่วง

ตอนสอบเอนทรานซ์ ดิฉันจึงเลือกจุฬาฯทั้งหมดค่ะ

โชคเหลือเกินที่ดิฉันสอบติดคณะเศรษฐศาสตร์ ซึ่งต่อมา...น้องสาว
ซึ่งเป็นคนสุดท้องของบ้านก็สอบได้คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ

ในสังคมเพื่อนนักธุรกิจเงินของคุณพ่อที่ดิฉันพบเห็นลูก ๆ เพื่อน
คุณพ่อก็ล้วนเป็นเด็กจุฬาฯ เฉพาะที่คณะเศรษฐศาสตร์ที่ดิฉันเรียนอยู่
ก็มีลูกเพื่อนสนิทคุณพ่อเรียนถึง ๓-๔ คน แล้วก็มีที่
เรียนคณะวิศวะ บัญชี ฯลฯ

ซึ่งตรงนี้จะไม่ได้หมายความว่ามหาวิทยาลัยอื่น
ไม่ดีหรือไม่มีความหมายเท่า ไม่ว่าจะเป็นธรรมศาสตร์
เชียงใหม่ เกษตรศาสตร์ ฯลฯ ก็ล้วนดีมีคุณภาพทั้งสิ้น
โดยที่ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ ดิฉันเชื่อว่า
ก็ต้องมีคนจุฬาฯไปเป็นอาจารย์หรือบุคลากรคุณภาพ
ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ นี้

ก็ขึ้นชื่อว่าจบจุฬาฯ จะมากจะน้อยก็ไว้ใจได้ในฝีมืองาน น่าจะรับไว้ให้
ช่วยทำงาน

เช่นเดียวกับที่ในสถาบันจุฬาฯของเราก็อยมต้องมีคนจบจาก
มหาวิทยาลัยอื่นมาทำงานด้วยเช่นกัน คนเหล่านี้มีหรือจะไม่นับว่าได้
เป็น...คนจุฬาฯ

โดยเราต้องไม่ลืมว่า ไม่ว่าใครจะเรียนจบจากที่ใดก็ไม่สำคัญเท่า
ความสามารถในการนำความรู้ไปปรับใช้ให้ได้มีประโยชน์ทั้งแก่ตนและ
ส่วนรวม

และไม่ว่าเราจะเรียนจบจากคณะใด ก็ล้วนหมายถึงการผ่าน
กระบวนการหล่อหลอมอบรมมานานพอสมควรให้ได้เรียนรู้ที่จะมีและ
ซึมซับกับ LOGIC ทำให้ได้รู้เหตุผล คิดได้ในเหตุผล และเป็นคนมี
เหตุผลในการจะกระทำสิ่งใดหรือไม่ทำสิ่งใด หรือตรรกะ

เราจึงพบคนจบจุฬาฯที่มีทั้ง

ทำงานตรงกับสายวิชาความรู้ที่เรียนมา เช่น

จบทันตะ ก็เป็นหมอฟัน

จบรัฐศาสตร์ก็เป็นผู้ว่าฯ (ในวันหนึ่งเมื่อถึงวัยและเวลา) ซึ่งท่านหนึ่งที่
ผู้เขียนรู้จักดีคือ ดร.พิรพล ไตรทศวิทย์ ปัจจุบัน ณ ขณะเขียนเรื่องนี้
ท่านเป็นผู้ว่าฯ จ.นครสวรรค์

๒.ทำงานไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมาแต่ก็ทำได้อย่างประสบความสำเร็จ
สูงสุดยอดเช่นกัน

ม.ล.ศรีฟ้า มหาวรรณ ท่านจบบัญชี จุฬาฯ แต่ท่านทำงานเขียน
นวนิยายจนได้เป็นศิลปินแห่งชาติ

ที่ยิ่งเด่นมาก ๆ คือ บรรดาศิษย์เก่าสถาปत्यกับงานในวงการบันเทิง
ซึ่งผู้หนึ่งที่ผู้เขียนว่าเข้าข่ายประสบความสำเร็จน่าอัศจรรย์ก็คือ
คุณปัญญา นิรันดร์กุล

คนจุฬาฯ

๓.ทำงานในอาชีพใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน ใหม่กระทั่งไม่มีหลักสูตรสอนกัน

เช่น งานที่ปัจจุบันเรียกว่า Organizer ที่ผู้เขียนว่าเก่งมาก ๆ ก็คือคุณบุณิ รัชไชยบุญ เธอผู้จบอักษรจุฬาฯ

กระทั่งงานเฉพาะหน้าที่ไม่มีใครคาดว่าจะเกิดและต้องทำให้ได้คืองานอาสาสมัครกรณีกรณีวิบัติภัยคลื่นสึนามิ แต่ก็มีเธอผู้หนึ่งที่ทำได้คือมีนักข่าวสัมภาษณ์ยาวให้ผู้เขียนได้อ่านเจอคือ คุณอรุณสวัสดิ์ พชรภูมิทัตพงศ์ จบอักษรศาสตร์จุฬาฯ ได้ช่วยคุณหญิงหอมพรทิพย์จัดระบบการเก็บศพภายในสุสานบางม่วง อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา

แน่นอนอักษรจุฬาฯคงไม่ได้สอนวิชาเก็บศพ เปิดดูศพเพื่อแก้ปัญหาบางประการ แล้วคิดสร้างระบบงานเฉพาะหน้าตรงนั้นขึ้นมา แต่คุณอรุณสวัสดิ์ทำได้ เช่นเดียวกับที่อักษรจุฬาฯเช่นกันก็ไม่ได้สอนวิชาจัดงานเพื่อส่งเสริมการขายและประชาสัมพันธ์ให้ให้หรือลงการอย่างที่คุณบุณิทำ

ยิ่งดิฉันผู้จบคณะเศรษฐศาสตร์ ไม่มีการสอนประพันธ์หรือเขียนเรื่องจีน หรือคิดธรรมเนียมประเพณีซื้อคิด และสอนจัดดอกไม้แน่นอน

แต่เพราะคนเรานั้นต้องปรบมือ ๒ ข้างจึงจะดัง

มือข้างหนึ่งคือมือครูอาจารย์ผู้มีคุณภาพในตน เพราะระดับอย่างจุฬาฯ ย่อมไม่ใช่ชี้ตัวรับคนคุณภาพไม่ถึงมาบ้าน แกะและเจียรไนเพชรพลอยอันมีค่าของชาติ

เช่นกันกับมืออีกข้างคือผู้ที่สอบติดเข้ามาแน่นอนว่าระบบการสอบและเลือกเรียนอาวามีข้อบกพร่องบ้าง ทำให้มีทั้งเด็กที่เหมาะสมจะเรียนและอาจไม่พร้อมจะเรียน

สำหรับเด็กที่เหมาะสมจะเรียน อาจารย์จุฬาฯก็ไม่ได้ทำให้คุณภาพด้อยไป มีแต่จะเพิ่มค่าจนเป็นบุคลากรคุณภาพ แต่กับคนไม่เหมาะแล้วสอบติดเข้ามาบ้างนี่สิ ตรงนี้คือฝีมือเลยแหละ ทำคนไม่เก่งเท่าไรให้เก่งไม่แพ้ใคร นี่คือผลงานนำภาคภูมิใจและเป็นบุญกุศลแก่ทุกฝ่าย

ผู้เขียนนั้นเป็นคนช่างสังเกตและเกาะติดแบบมหากาฬ ขอเรียนว่าจากการจับสังเกต คนเป็นครูอาจารย์ ฤๅศลมักส่งให้ลูกหลานได้ดี โดยที่ตัวอาจารย์เองก็มักอายุนั่น (ซึ่งอีกอาชีพที่ผู้เขียนก็สังเกตว่าอายุนั่นเช่นกันคือ คนทำร้านอาหารที่อร่อย คุณภาพดี แต่ขายราคาไม่แพง) ไม่เหมือนอย่างพวกโกงชาติซึ่งผู้ใหญ่มักบอกดิฉันว่า เงินโกง เงินกินมักเลี้ยงลูกไม่เจริญ

ผู้เขียนมีอีกข้อสังเกตหนึ่งที่ทำให้สำนึกในพระคุณของจุฬาฯอย่างไม่รู้ลืม นั่นคือความเป็นจุฬาฯทำให้ใครก็ไม่กล้าดูถูก แม้ว่าเราจะไม่ใช่ลูกผู้ดีสกุลเก่าแก่ที่คนกลุ่มหนึ่งยังยึดติดดยกย่องว่ามีระดับ แต่เหมือนไร้ระดับอย่างลูกจีนใหม่ ๆ ใครก็ไม่กล้าดูถูก เพราะเราจบจุฬาฯ และที่สำคัญคือเราทำมาหากินได้ก้าวหน้าไม่แพ้ใคร ด้วยตัวของเราเองที่มีสติปัญญาความสามารถก็เพราะผ่านฝีมือปั้นของอาจารย์จุฬาฯ

คำว่า...คนจุฬาฯ จึงเป็นคำ...ขลัง ใครมีคำนี้อยู่ในประวัติก็เหมือนมีตราประทับประกันคุณภาพ ด้วยการสั่งสมในชื่อเสียงว่ามีคุณภาพคับแก้วมายาวนาน จากรุ่นสู่รุ่น จากกาลสู่กาล ขึ้นชื่อว่าคนจุฬาฯแล้วทำงานดีมีฝีมือไม่แพ้ใคร

กับอีกความเชื่อที่ดิฉันมั่นใจว่าไม่มีคนจุฬาฯผู้ใดจะไม่รู้สึกสำนึกในพระคุณสถาบัน และเราจะอยากตอบแทนเสมอเพื่อเป็นกตเวทิตา ถ้ามีโอกาส

**เพราะคนจุฬาฯ เปรียบฟ้ามหาสมุทร
ที่ได้ดีเป็นที่สุดเพราะใครหนอ
มืออาจารย์บัณฑิตยบัณฑิตพอ
ให้ไปต่อทางงานได้อย่างเจริญ**

จุฬาน้ำใจ

สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ รองอธิการบดี นิสิตเก่าภาควิชาศิลปศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ - ๒๕๒๑
ภัสสร ลิมานนท์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยประชากรศาสตร์ นิสิตเก่าคณะรัฐศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๑๑ - ๒๕๑๔
นิสิตเก่าบัณฑิตวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๑๕ - ๒๕๑๖

จุฬาฯ ร่วมมือภาครัฐจัดทำแผนบูรณาการฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยพิบัติภัย

“สึนามิ”

ที่สำคัญของชาติ และที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการฟื้นฟูสภาพทางกายภาพ ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก็คือ การฟื้นฟูสังคม ความเป็นอยู่ของประชาชนที่ประสบภัย

บทบาทของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการช่วยเหลือ และสนับสนุน การแก้ปัญหากรณีธรณีพิบัติภัยสึนามิครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑.การเข้าสนับสนุนงานด้านบรรเทาทุกข์และบรรเทาสาธารณภัยในระยะเร่งด่วน

คณะแพทยศาสตร์ ได้จัดส่งทีมแพทย์และพยาบาล (ดำเนินงานร่วมกับโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และหน่วยงานในสังกัดสภากาชาดไทย) จำนวน ๑๑๗ คน ประกอบด้วยศัลยแพทย์ ศัลยแพทย์ออร์โธปิดิกส์ วิสัญญีแพทย์ อายุรแพทย์โรคปอด จิตแพทย์ และกุมารแพทย์ เข้าร่วมทำการตรวจรักษา ผ่าตัด ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ตลอดจนส่งต่อผู้ป่วยหนักเข้ามารับการรักษาต่อเนื่องจากที่โรงพยาบาลซึ่งเปิดหอผู้ป่วยพิเศษขึ้นเพื่อกรณีฉุกเฉินนี้ อีกทั้งได้จัดส่งเครื่องช่วยหายใจจำนวน ๖ เครื่อง ไปสนับสนุนในพื้นที่ นอกจากนี้ยังได้ส่งแพทย์นิติเวชศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ เข้าให้ความช่วยเหลือในการพิสูจน์ศพและเอกลักษณ์บุคคล ผู้เคราะห์ร้ายเสียชีวิต คณะทันตแพทยศาสตร์ ก็ได้จัดส่งทีมทันตแพทย์เข้าให้บริการ และร่วมมือในการตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลโดยอาศัยหลักฐานทางฟัน คณะพยาบาลศาสตร์ และนิสิตปริญญาโทที่ศึกษาที่จังหวัดตรัง ส่งทีมเข้าร่วมกับสถาบันอื่น เข้าช่วยเหลือด้านการส่งเสริมสุขภาพในพื้นที่ประสบภัย

คณะนิติศาสตร์ จัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อประสานงานในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ในระยะต่อมา คณะนิติศาสตร์ ส่งอาจารย์และนิสิตเข้าร่วมกับบุคลากรจากกระทรวงยุติธรรม ในการให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย การจัดทำเอกสารทางราชการที่จำเป็น

๒.การสนับสนุนการฟื้นฟูผลกระทบที่เกิดกับทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเห็นความจำเป็น และตระหนักถึงความสำคัญในการเข้าร่วมสนับสนุนการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังเห็นว่ากรฟื้นฟูนี้จะได้ถือเป็นโอกาสที่จะพลิกฟื้นธรรมชาติที่เสียหายจากเหตุการณ์นี้ไปพร้อม ๆ กับการวางแผนจัดระเบียบเพื่อคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันจะเป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างยั่งยืน พร้อมกับช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายที่อาจเกิดจากปัจจัยอื่น ๆ ในอนาคตที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบดังที่ผ่านมา การฟื้นฟูครั้งนี้ยังต้องคำนึงถึงระบบการลดความเสี่ยง และ/หรือหลีกเลี่ยงความเสียหายที่จะเกิดจากภัยพิบัติต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต และการใช้ทรัพยากรอย่างขาดความระมัดระวังไปพร้อมกัน

การฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นั้นประกอบด้วยงานหลายด้านที่มีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน อีกทั้งยังมีความซับซ้อนอยู่ที่เงื่อนไขด้านเวลา จำนวนผู้เกี่ยวข้อง กับหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบ ปัจจัยความสำเร็จของการทำงานนอกจากต้องสร้างแนวทางการพัฒนาบนพื้นฐานความยั่งยืนแล้ว จะต้องมีการประสานงานในลักษณะบูรณาการ ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้งานครั้งนี้บรรลุเป้าหมายที่แท้จริง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้เริ่มจัดตั้ง “ศูนย์สนับสนุนการฟื้นฟูผลกระทบจากภัยพิบัติสึนามิ” ขึ้นในทันที เพื่อดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการช่วยเหลือเบื้องต้นดังกล่าวมาแล้ว โดย ศ.ดร.คุณหญิงสุมณฑา กีระนันท์ อธิการบดี และ ศ.พ.สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ รองอธิการบดี ได้รวบรวมระดมกลุ่มอาจารย์ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมาทำงานร่วมกัน แบบบูรณาการในการเตรียมการ และสนับสนุนข้อมูลเชิงวิชาการให้กับ

คลื่นยักษ์ “สึนามิ” ที่ซัดเข้าสู่ฝั่งทะเลอันดามันเมื่อเช้าวันที่ ๒๖ ธันวาคม ได้ทำความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินใน ๖ จังหวัดภาคใต้ของไทย ได้แก่ พังงา ภูเก็ต ระนอง กระบี่ สตูล และตรัง เป็นอย่างมาก การเข้าช่วยเหลือและแก้ปัญหาเร่งด่วนโดยเฉพาะผลกระทบต่อนชีวิต สุขภาพ และทรัพย์สิน เป็นสิ่งที่จำเป็นในลำดับแรก ซึ่งขณะนี้หน่วยงานหลายแห่งได้เข้าช่วยเหลืออย่างเต็มกำลังความสามารถ และสถานการณ์ก็ได้คลี่คลายลงไปมากแล้ว การสูญเสียชีวิตของประชาชนชาวไทย ๑,๗๒๙ ราย ชาวต่างประเทศ ๒,๓๔๕ รายและที่ยังไม่สามารถพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลได้ ๑,๒๔๐ ราย กับสูญหายอีกประมาณ ๓,๖๐๐ ราย รวมทั้งอีกกว่า ๑๐,๐๐๐ ราย ที่ได้รับบาดเจ็บถือเป็นความสูญเสียอย่างใหญ่หลวง

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการที่ได้ดำเนินการคู่ขนานเพราะจะเป็นความสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในลำดับต่อไปคือ การฟื้นฟูพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่กลับมาดำเนินกิจกรรมการดำเนินชีวิต เช่น พื้นที่อยู่อาศัย และพื้นที่ทำกิน รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ เนื่องจากพื้นที่ที่เสียหายนอกจากจะเป็นพื้นที่ชุมชนแล้วพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่มีความสมบูรณ์และความงดงามทางธรรมชาติสูง มีคุณค่าเชิงนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่นเทียบเท่ามรดกโลก ความเสียหายของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และภูมิสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นจากวิบัติภัยคลื่นสึนามิในครั้งนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประเมินสภาพความเสียหาย และหาหนทางในการฟื้นฟูความเสียหายดังกล่าวอย่างบูรณาการและยั่งยืนเพื่อสร้างไว้ซึ่งคุณค่าของทรัพยากร

หน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งในขั้นต้นได้ประสานกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มนักวิชาการแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มฟื้นฟูระบบกายภาพ กลุ่มฟื้นฟูระบบนิเวศ กลุ่มฟื้นฟูเขตอุทยานแห่งชาติ ขยายหาสารณะและพื้นที่ตากอากาศ กลุ่มฟื้นฟูพื้นที่ในเขตชุมชน กลุ่มฟื้นฟูสภาพชุมชนเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มระบบเตือนภัย และกลุ่มภูมิสารสนเทศ (GIS) และกลุ่มฐานข้อมูลและระบบข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

ในขณะที่เดียวกันกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการฟื้นฟูผลกระทบที่เกิดกับอุทยานแห่งชาติ สภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติในทุกด้าน ก็มีแนวคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบให้เป็นการวางรากฐานที่ถูกต้อง และสามารถพัฒนาอย่างยั่งยืน รัฐมนตรีว่าการกระทรวง นายสุวิทย์ คุณกิตติ และปลัดกระทรวง นายปิณฑศ์ พิ้งบุญ ณ อยุธยา จึงได้ประสานงานกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เป็นแกนพร้อมกับชักชวนเหล่านักวิชาการจากอีกหลายมหาวิทยาลัยมาร่วมมือให้การสนับสนุนในด้านวิชาการและร่วมดำเนินการในการฟื้นฟูตามแนวคิดดังกล่าว กลุ่มนักวิชาการแต่ละกลุ่มได้ปรึกษาหารืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานภายในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่รับผิดชอบในแต่ละส่วน และร่วมกันจัดทำโครงการฟื้นฟู ซึ่งในระยะแรกนี้เน้นในส่วนกายภาพ แต่ก็มีส่วนของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมอยู่ด้วยบ้าง ซึ่งก็คงจะได้ขยายให้ครอบคลุมแบบบูรณาการอย่างสมบูรณ์ในระยะต่อไปตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ คงจะได้ประสานกับกระทรวง หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงต่อไปด้วย

โครงการฟื้นฟูที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำขึ้นดังกล่าว ประกอบด้วย ๔ โครงการใน ๔ แผนงาน ได้แก่ ๑.แผนงานด้านการศึกษา สำรวจและประเมินทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ๒.แผนงานด้านเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ๓.แผนงานด้านการฟื้นฟูอุทยานแห่งชาติทางทะเลและพื้นที่ต่อเนื่องที่เสียหาย ๔.แผนงานด้านข้อมูลภูมิสารสนเทศและฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีผ่านคณะกรรมการบริหารจัดการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ประสบภัยพิบัติภัยภาคใต้ชายฝั่งทะเลอันดามัน (ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี นายจาตุรนต์ ฉายแสง เป็นประธาน) และได้รับอนุมัติให้ดำเนินการตั้งแต่นั้นเดือนมกราคมที่ผ่านมา

แผนงานด้านการศึกษา สำรวจและประเมินทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย โครงการสำรวจ ประเมินการเปลี่ยนแปลง และประเมินศักยภาพในการฟื้นฟูของสภาพทางธรณีวิทยา (รศ.ปัญญา ภูศิริ ภาควิชาธรณีวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ หว่นน้ำโครงการ) โครงการสำรวจ ประเมินความเสียหาย และประเมินศักยภาพในการฟื้นฟูของธรรมชาติและระบบนิเวศใต้ทะเล (อ.ดร.เจริญ นิตติธรรมยง ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล คณะวิทยาศาสตร์ หว่นน้ำโครงการ) ระบบนิเวศบกและแหล่งน้ำ (รศ.ดร.วันชัย ดีเอกนามากุล คณะเภสัชศาสตร์ หว่นน้ำโครงการ) การดำเนินงานใน ๓ ส่วนนี้ จะเป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับการฟื้นฟูสภาพธรรมชาติที่ได้รับความเสียหายให้กลับมาสู่สภาพที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์โดยเร็ว นอกจากนี้ก็มีโครงการจัดทำแผนที่เสี่ยงภัย (รศ.อัปสรสุดา ศิริพงศ์ คณะวิทยาศาสตร์ หว่นน้ำโครงการ) ซึ่งจะได้ใช้เป็นข้อมูลสำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับระบบเตือนภัยต่อไป

แผนงานด้านข้อมูลภูมิสารสนเทศและฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย การวิเคราะห์และสรุปการเปลี่ยนแปลงของสภาพชายฝั่งและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อจัดทำแผนที่และจัดทำฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศ (Geographic Information System : GIS) ใหม่ (รศ.อิทธิ ดิรสิริสัจยวงศ์ ภาควิชาวิศวกรรมสำรวจ คณะวิศวกรรมศาสตร์ หว่นน้ำโครงการ) เพื่อใช้สำหรับทำงานในแผนงานแรก กับการสร้างฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและตัดสินใจสำหรับหน่วยปฏิบัติต่อไปในอนาคต

แผนงานด้านเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม (รศ.ดร.ทวิวงศ์ ศรีบุรี ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม หว่นน้ำโครงการ) เป็นงานที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติจะได้ใช้เป็นหลักในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และจังหวัดพื้นที่ในการกำหนดเขต และรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่พึงระวังในการพัฒนาอื่น เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งต้องเร่งดำเนินการให้ทันและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่ต้องเร่งจัดหาที่อยู่อาศัย พื้นที่เศรษฐกิจ พื้นที่ท่องเที่ยว ซึ่งกำลังเร่งดำเนินการอยู่

แผนงานด้านการฟื้นฟูอุทยานแห่งชาติทางทะเลและพื้นที่ต่อเนื่องที่เสียหาย (รศ.ดร.วิระ สัจจกุล รศ.เลอสม สถาปิตานนท์ หว่นน้ำโครงการ) นอกจากจะเร่งจัดทำแผนแม่บทการใช้พื้นที่ในเขตอุทยาน การสร้างระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็นแล้ว ยังทำการจัดวางภูมิสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว และให้บริการ และการสร้างที่ทำการ ที่พักของอุทยานสำหรับเจ้าหน้าที่ทดแทนส่วนที่เสียหาย เมื่อประสานกับแผนงานแรกจะทำให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถกำหนดเขตพื้นที่ที่เปิดให้สาธารณชนได้เข้าใช้ประโยชน์ตามลำดับของการฟื้นฟูที่จะไม่ซ้ำเติมความเสียหายจากธรรมชาติ

ทั้งนี้ การดำเนินงานตามโครงการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับความร่วมมือและประสานการทำงานกับอีกหลายมหาวิทยาลัย ใน ๒ โครงการ โดยเฉพาะโครงการสำรวจและประเมินระบบนิเวศใต้น้ำ มีอาจารย์และนักวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลถึง ๘ สถาบันการศึกษาเข้าร่วมร่วมใจกัน นอกจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
มหาวิทยาลัยมหิดล และสถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตตรัง
ทั้งนี้ โดยการประสานร่วมกับ
สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากร
ทางทะเล ชายฝั่งทะเล และป่าชาย
เลน (สวพ.) ในสังกัดกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ส่วนโครงการสำรวจและประเมิน
ระบบนิเวศบก ได้รับความร่วมมือ
จาก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดย
ประสานร่วมกับกรมอุทยานแห่ง
ชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชของ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

๓. การสนับสนุนการฟื้นฟูด้าน ชุมชนและเศรษฐกิจสังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตระหนักดีเช่นเดียวกันว่า ภาวะ
ทางเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ ที่ส่ง
ผลต่อการดำรงชีพที่มีคุณภาพและ
มีศักดิ์ศรีของประชากรในพื้นที่ที่
ได้รับภัยพิบัติ จำเป็นต้องมีแผนการ
ดำเนินงานบูรณาการฟื้นฟูเชิงบูรณา
การและครบวงจร และควรอยู่บน
พื้นฐานการอาศัยความรู้และข้อมูล
มีการจัดการวางแผน บริหารจัดการ
อย่างเป็นระบบ มีการติดตาม
ประเมินผล และนำมาปรับแผน
เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในระยะยาว
และตอบสนองความต้องการของ
ชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด

อาจารย์และนักวิชาการจากสาขาวิชาหลากหลายที่เกี่ยวข้องของ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้ร่วมมือจัดทำแผนปฏิบัติการฟื้นฟูชุมชน
และการตั้งถิ่นฐานในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง และดำเนินการแปลงแผน
งานเชิงบูรณาการดังกล่าวนำไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ
แผนงานดังกล่าวจะครอบคลุมในหลายมิติ ทั้งสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ
กายและใจ ภาวะแวดล้อม โดยประสานกับการฟื้นฟูระบบกายภาพ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย โดยในเบื้องต้นอาจจะกำหนด
พื้นที่เป้าหมายเฉพาะก่อนแล้วจึงขยายผลต่อไป แผนปฏิบัติการการฟื้นฟู
ด้านนี้ประกอบด้วย

- ๓.๑ การประเมินความต้องการของประชากรในชุมชน (Need Assessment) และการประเมินการเข้าช่วยเหลือเกื้อหนุนในพื้นที่ที่เกิดขึ้น
อยู่ในปัจจุบัน (Resource Assessment)
- ๓.๒ การฟื้นฟูชุมชนและการตั้งถิ่นฐาน ประกอบด้วย
 - การให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีชีวิตและความ
ต้องการของชุมชนนั้น ๆ เอง
 - การฟื้นฟูด้านสุขภาพพลานามัย
 - การฟื้นฟูด้านสุขภาพจิตและความมั่นคงทางอารมณ์
 - การฟื้นฟูด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ
 - การแก้ไขปัญหาด้านกฎหมาย นิติกรรม
 - การฟื้นฟูอาชีพ การพัฒนาฝีมือต่าง ๆ
 - การฟื้นฟูด้านการศึกษา
 - การฟื้นฟูด้านเยาวชน
 - การดูแลเด็กกำพร้าและผู้สูงอายุ กับผู้บาดเจ็บทุพพลภาพ
 - การฟื้นฟูด้านสภาพที่อยู่อาศัย สถานที่สาธารณะ และ
สาธารณูปโภค

การดำเนินงานดังกล่าวมีแนวคิดที่จะผนวกเอานิสิตจากคณะและ
หน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเข้าร่วมกิจกรรมการฟื้นฟู พร้อมกับ
ชุมชนในพื้นที่ด้วย นับเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและสร้าง
ประสบการณ์การทำงานร่วมกันในหลายระดับ การดำเนินงานจึงจะมี
ลักษณะของ “จิตภาคี” ประกอบด้วย คณาจารย์ นักวิจัย และนิสิต
องค์กรเอกชนที่ต้องการมีส่วนร่วมหรือสนับสนุนเชิงทุนทรัพย์ องค์กรภาค
รัฐทั้งหน่วยราชการระดับจังหวัด และกระทรวง กับประชาคมภาค
ประชาชน ทั้งนี้ เพื่อการดำเนินงานได้รับผลตรงตามเป้าหมายตามความ
ต้องการของทุกฝ่ายและมีกรดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในระยะยาว

โครงการฟื้นฟูด้านชุมชน เศรษฐกิจและสังคม กำลังอยู่ระหว่างการ
ประสานงานกับอีก ๓ ฝ่ายที่กล่าวมาแล้ว โดยมี ศ.ดร.ภัสสร ลิมานนท์,
ศ.ดร.อมรา พงศาพิชญ์ และ รศ.ดร.สุวัฒนา ธาดานิติ เป็นแกนนำ

๔. การดำเนินงานประสานเพื่อการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจาก นานาชาติ/องค์กรต่างประเทศ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เข้าร่วมมือกับรัฐบาลในการเป็นแกนนำใน
การรวบรวมและจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากประเทศต่าง ๆ
และองค์กรต่างประเทศ ที่แสดงความจำนงในการช่วยเหลือ ซึ่งจะเน้นใน
เชิงการพัฒนามูลฐาน การพัฒนาศักยภาพในการแก้ไขปัญหา ขณะนี้
กำลังดำเนินการอยู่ โดยมี อ.ดร.ศุภิชัย ตั้งใจตรง คณะวิทยาศาสตร์
เป็นผู้ประสานงาน รายละเอียดและความคืบหน้าของโครงการสามารถ
สอบถามได้ที่ ศูนย์สนับสนุนการฟื้นฟูผลกระทบจากภัยพิบัติภัยสึนามิ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ทำการชั้น ๓ อาคารจามจุรี ๔ โทรศัพท์
๐-๒๒๑๔-๔๔๕๐ หรือติดตามจากเว็บไซต์ <http://www.tsunami.chula.ac.th>

แผนฟื้นฟูด้านเศรษฐกิจ สังคม ในพื้นที่ประสบ ธรณิพิบัติภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิ จังหวัดพังงา

หลักการและเหตุผล

ตามที่ได้เกิดแผ่นดินไหวในบริเวณพื้นที่ตอนเหนือของเกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย ด้วยความรุนแรงระดับ ๘.๙ ตามมาตราวัดริกเตอร์ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ พัดเข้าสู่พื้นที่ริมฝั่งทะเลหลายประเทศแถบเอเชียใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งพื้นที่ ๖ จังหวัดที่ตั้งอยู่แถบชายฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย อันได้แก่ จังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล ปรากฏการณ์ภัยพิบัติธรรมชาติดังกล่าวได้สร้างความเสียหายในวงกว้าง และรุนแรงยิ่งจนประมาณค่ามิได้ต่อชีวิตผู้คน ทรัพย์สิน และทรัพยากรธรรมชาติทางบก ทางทะเล อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

พื้นที่ ๖ จังหวัดของประเทศไทยได้รับผลกระทบจากธรณิพิบัติภัยครั้งนี้ เป็นที่ตั้งถิ่นฐานของชุมชนท้องถิ่นที่ประชากรจำนวนมากอาศัย ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลเป็นเครื่องยังชีพ และการดำรงอยู่ของชุมชน นอกจากนี้ยังมีชุมชนอีกส่วนหนึ่งที่ประชากรประกอบอาชีพหลากหลายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวในหลายระดับ และเป็นแหล่งสร้างรายได้ อย่างมหาศาล นับเนื่องมานานนับหลายทศวรรษ ด้วยเหตุที่ภัยจากธรณิพิบัติได้สร้างความเสียหายอย่างรุนแรง พื้นที่ดังกล่าวและชุมชนที่ประชากรอาศัยอยู่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ ทั้งเป็นการบรรเทาทุกข์เฉพาะหน้าอย่างเร่งด่วนและการบูรณะฟื้นฟูในระยะยาวเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่นได้ดำรงอยู่ด้วยตนเองอย่างยั่งยืนและมั่นคง ทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคม ในภาวะแวดล้อมที่ได้รับการดูแลอย่างสมดุล และเอื้อต่อการยังชีพของมนุษย์

ในช่วงเดือนแรกของการเกิดธรณิพิบัติภัย สังคมโดยรวมและรัฐบาลต่างได้ระดมให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนทุกรูปแบบ เช่น การจัดสรรเครื่องอุปโภคบริโภค เงินทอง ยารักษาโรค การดูแลด้านร่างกายและจิตใจ การจัดหาที่อยู่อาศัยชั่วคราวให้แก่ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ อันเป็นการช่วยบรรเทาทุกข์เฉพาะหน้า

อย่างไรก็ตาม เป็นที่ตระหนักว่าหลังจากการช่วยเหลือเบื้องต้นที่จัดสรรให้อย่างเร่งด่วนได้ผ่านพ้นไป การฟื้นฟูชุมชนทั้งด้านกายภาพของสภาวะแวดล้อม ภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ ที่ส่งผลต่อการดำรงชีพที่มีคุณภาพ และมีศักดิ์ศรีของประชากรในพื้นที่ จำเป็นที่ต้องมีแผนการดำเนินการบูรณะฟื้นฟูเชิงบูรณาการและครบวงจร (Integrated and holistic approach) ที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ และความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญหลายฝ่าย จัดการวางแผน และการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการติดตามและประเมินผลเพื่อให้แผนฟื้นฟูดังกล่าวได้สัมฤทธิ์ผลในระยะยาว และสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นมากที่สุด

บทบาทและการมีส่วนร่วมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการฟื้นฟูชุมชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำของประเทศไทย และได้แสดงปณิธานอย่างแน่วแน่ในการเป็นที่พึ่งทางวิชาการของสังคมตลอดมา ได้ตระหนักถึงบทบาทที่ต้องมีส่วนร่วมในการช่วยแก้ไขวิกฤตของสังคมที่เกิดจากธรณิพิบัติภัยครั้งนี้ ในทำนองเดียวกับที่ได้เคยปฏิบัติมาหลายครั้งในอดีตเมื่อสังคมต้องการความช่วยเหลือ สำหรับสถานการณ์ธรณิพิบัติภัยครั้งนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีการกำหนดขั้นตอนของการดำเนินการช่วยเหลือไว้ ๓ ระยะด้วยกัน คือ

ระยะแรก : การให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นในช่วงวิกฤตและฉุกเฉิน (emergency period)

ในช่วงเวลาทันทีหลังการเกิดภัยพิบัติในสัปดาห์แรก ซึ่งเป็นช่วงวิกฤตอย่างยิ่งในพื้นที่บุคลากรจากภาครัฐและคณะต่าง ๆ เช่น บุคลากรจากคณะแพทยศาสตร์ และทันตแพทยศาสตร์ เป็นต้น ได้ลงปฏิบัติงาน ในพื้นที่เพื่อให้ความช่วยเหลือหลากหลายรูปแบบตามความเชี่ยวชาญของตนเพื่อบรรเทาทุกข์เฉพาะหน้าแก่ประชากรชาวไทย และนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ประสบภัย และบาดเจ็บในระดับหนึ่งไปแล้ว

ระยะที่สอง : แผนปฏิบัติการฟื้นฟูพื้นที่และสภาวะแวดล้อมทางกายภาพในระยะเร่งด่วนทันทีหลังการเกิดภัยพิบัติ (immediate work plan)

ในระยะเวลาก็ดังกล่าวเนื่องจากสภาพพื้นที่ และสภาวะแวดล้อมทางกายภาพ ได้รับความเสียหายในระดับที่รุนแรงและควรได้รับการฟื้นฟูและดูแลอย่างต่อเนื่อง ศูนย์สนับสนุนการฟื้นฟูผลกระทบจากวิบัติภัยสึนามิ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ร่วมมือกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดแผนปฏิบัติการระยะที่ ๒ อันเป็นแผนทำงานเร่งด่วนทันที โดยเน้นด้านการฟื้นฟูสภาพทางกายภาพของพื้นที่และชุมชนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลทุกจังหวัดที่ได้รับความเสียหายจากคลื่นยักษ์ ซึ่งโครงการทั้งหมดนี้ได้ดำเนินการไปแล้ว โดยมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ภายในเวลาอันสั้น (๑-๓ เดือน) แผนปฏิบัติการระยะที่ ๒ ประกอบด้วย ๔ แผนงานหลัก (๙ โครงการย่อย) คือ

- ๑.การศึกษาผลกระทบทางกายภาพ
 - การศึกษาผลกระทบด้านธรณีวิทยา และสมุทรศาสตร์
- กายภาพ
 - การศึกษาผลกระทบด้านระบบนิเวศไดน้ำ
 - การศึกษาผลกระทบด้านระบบนิเวศบก ป่าพรุ ป่าชายเลน
- ๒.การจัดทำแผนฟื้นฟูพื้นที่และชุมชน
 - การทำแผนฟื้นฟูอุทยานแห่งชาติ
 - การทำแผนฟื้นฟูชุมชนและการตั้งถิ่นฐานเชิงกายภาพ
- ๓.การจัดทำแผนคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการติดตามป้องกันภัย
 - การจัดทำประกาศของพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม
 - การประเมินความเสี่ยงและระบบติดตามป้องกันภัย
- ๔.การจัดทำฐานข้อมูล
 - ฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศ GIS
 - ระบบฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศแบบเบ็ดเสร็จ

ระยะที่สาม : แผนปฏิบัติการฟื้นฟูชุมชนและการตั้งถิ่นฐานในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง
ครอบคลุมและครบวงจร (long-term and comprehensive plan)

อย่างไรก็ตาม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตระหนักว่าเมื่อช่วงเวลาวิกฤตได้ผ่านไปและความต้องการการช่วยเหลือแบบฉุกเฉินค่อยๆเลาเบาบางลง และมีการฟื้นฟูพื้นที่และภาวะแวดล้อมทางกายภาพไปบ้างแล้ว ยังมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนท้องถิ่นในการฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่องและมีระยะเวลาที่นานพอควร ความช่วยเหลือในช่วงเวลาถัดมาดังกล่าวนี้

จะได้อาศัยความรู้ ความชำนาญจากอาจารย์ นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญจากสาขาวิชาหลากหลาย โดยอาศัยกำลังและความช่วยเหลือจากกลุ่มนิสิตจากภาควิชาต่าง ๆ (multidisciplinaries) รวมทั้งความร่วมมือและประสบการณ์ขององค์กรนานาชาติที่เป็นพันธมิตรทางวิชาการกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกันคิดวางแผนเชิงบูรณาการที่สามารถนำไปแปลงสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจนสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้ คือ ชุมชนเข้มแข็ง และประชากรสามารถดำรงชีพได้อย่างสมดุลกับภาวะแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนทางด้านสังคมและเศรษฐกิจต่อไป

พื้นที่เป้าหมายของแผนปฏิบัติการฟื้นฟู : จังหวัดพังงา

ด้วยปณิธานแน่วแน่ที่จะมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากธรณีพิบัติภัยตามแผนงานที่กำหนดให้มีแผนปฏิบัติการระยะยาวอย่างต่อเนื่อง (long-term) ในเชิงลึก (in-depth) และมีความครอบคลุม (coverage) ในหลายมิติ (ภาวะแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ สุขภาพกายและใจ) คณะทำงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประกอบด้วย คณะอาจารย์ นักวิจัย และนิสิต จึงได้คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายการปฏิบัติการครั้งนี้ไว้ คือ จังหวัดพังงา ด้วยข้อเท็จจริงที่กล่าวแล้วข้างต้นว่าแม้พื้นที่ตามแถบชายฝั่งทะเลอันดามันที่ได้รับผลกระทบจากธรณีพิบัติภัยจะกินอาณาบริเวณกว้างครอบคลุมถึง ๖ จังหวัด แต่ระดับความรุนแรงของผลกระทบแตกต่างกันมากน้อยไม่เท่ากัน จากการประเมินผลความเสียหายเบื้องต้นพบว่า ลักษณะทางกายภาพและที่ตั้งเชิงภูมิศาสตร์ของจังหวัดพังงา ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดนี้ได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุดในบรรดา ๖ จังหวัด ไม่ว่าจะเป็นจำนวนผู้เสียชีวิต ผู้สูญหาย ชุมชนที่เป็นทั้งที่อยู่อาศัย และสถานที่ท่องเที่ยวที่ถูกคลื่นยักษ์กวาดล้าง ทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเลที่ถูกทำลายในวงกว้าง

ด้วยความเสียหายในระดับที่รุนแรงดังกล่าวแล้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงเห็นสมควรว่าพื้นที่จังหวัดพังงาควรได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องภายใต้แผนการปฏิบัติการฟื้นฟูที่นำเสนอในส่วนถัดไปจนสัมฤทธิ์ที่ได้กำหนดไว้

แผนปฏิบัติการฟื้นฟูชุมชน และการตั้งฐานในพื้นที่เป้าหมาย

ก.แผนการประเมินความต้องการของประชากรในชุมชน (Need assessment) และโครงการความช่วยเหลือในพื้นที่ (Resource assessment)

ก่อนการดำเนินการกำหนดแผนปฏิบัติการ คณะผู้ทำงานจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดประชุมเพื่อพูดคุย และรับฟังข้อเสนอแนะจากประชากรในพื้นที่ เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เป็นความต้องการโดยแท้จริงของประชากรเหล่านั้น

ในขณะเดียวกันจะมีการติดตามโครงการความช่วยเหลือที่มีอยู่ในพื้นที่ ทั้งโครงการของหน่วยงานรัฐบาลและหน่วยงานเอกชน เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการต่อไป

การดำเนินการในขั้นนี้เพื่อให้ทราบสถานภาพความต้องการของประชาชนในพื้นที่ว่ายังมีความจำเป็นต้องดำเนินการในเรื่องใดเพิ่มจากโครงการความช่วยเหลือที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้แผนปฏิบัติการที่จะดำเนินการต่อไปสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่จริง ๆ

ข.แผนปฏิบัติการฟื้นฟูชุมชนและการตั้งถิ่นฐานนี้ จะครอบคลุมด้านต่าง ๆ และคณะภาควิชาที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

- ๑.การให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีชีวิตและความต้องการของชุมชนนั่นเอง (สถาบันวิจัยสังคม วิทยาลัยประชากรศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์)

๒.การฟื้นฟูด้านสุขภาพ
พลาณามัย (แพทยศาสตร์ พยาบาล
ศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ เภสัช
ศาสตร์ สหเวชศาสตร์ วิทยาศาสตร์
การกีฬา)

๓.การฟื้นฟูด้านสุขภาพจิต
และความมั่นคงทางอารมณ์
(จิตวิทยา แพทยศาสตร์ พยาบาล
ศาสตร์ อักษรศาสตร์ นิเทศศาสตร์

๔.การฟื้นฟูด้านเศรษฐกิจ
และธุรกิจ (เศรษฐศาสตร์
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี
สัตวแพทยศาสตร์ อักษรศาสตร์)

๕.การแก้ไขปัญหาด้าน
กฎหมาย นิติกรรมต่าง ๆ
(นิติศาสตร์)

๖.การฟื้นฟูด้านอาชีพ
การพัฒนาฝีมือด้านต่าง ๆ
(พาณิชยศาสตร์และการบัญชี
เศรษฐศาสตร์ สถาปัตยกรรม
ศาสตร์ ครุศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์)

๗.การฟื้นฟูด้านการศึกษา
(ครุศาสตร์)

๘.การฟื้นฟูด้านเยาวชน
(ครุศาสตร์ รัฐศาสตร์ (สังคมวิทยา))

๙.การดูแลคนชราและเด็ก
กำพร้า (พยาบาลศาสตร์ สถาบัน
วัยสังคม จิตวิทยา)

๑๐.การฟื้นฟูด้านที่อยู่อาศัย
สถานที่สาธารณะ ระบบสุขภาพ
(วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรม
ศาสตร์)

กิจกรรมจามจุรี สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๙ ธันวาคม ๒๕๔๗ : งานวันพระราชสาขารัตนบุรี ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง อ.แมริม จ.เชียงใหม่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดงาน “วันพระราชสาขารัตนบุรี” เพื่อรำลึกถึงพระองค์ท่าน ในงานพิธีบำเพ็ญกุศลถวายแด่พระราชสาขารัตนบุรี และนอกจากนี้ยังจัดให้มีการแสดงแบบล้านนาที่น่าสนใจและหาชมได้ยาก

๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดพิธีอธิการบดีประทานการส่งมอบตำแหน่งอธิการบดี ในโอกาสที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ศ.ดร.คุณหญิงสุมณฑา กีระนันท์ เป็นอธิการบดีคนใหม่ สืบแทน รศ.ดร.ชัชชัย สุมิตร

๑๖-๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแก้ปัญหาใช้หัวตันร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร มหาวิทยาลัยมหิดล กรมปศุสัตว์ และกรุงเทพมหานคร โดยจัดโครงการรณรงค์เฝ้าระวังใช้หัวตันในเขตกรุงเทพมหานคร

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ : เจ้าชายโฮกุน มกุฎราชกุมารแห่งนอร์เวย์และพระชายา เสด็จฯทรงเปิดการสัมมนาเฉลิมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี ความสัมพันธ์ไทย-นอร์เวย์ ณ ห้อง ๑๐๕ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๖-๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๗ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดสัมมนาการแสดงนาฏศิลป์โขนเชมรกระชับความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา ณ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ และหอประชุมจุฬาฯ โดยมีผู้สนใจเข้าชมอย่างคับคั่ง

๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ : นิสิตจุฬาฯจัดกิจกรรมต้านภัยยาเสพติด ในงาน “มหกรรมจากจุรีรวมใจเทเหล้าเผาบุหรื” เฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษามหาราชินี ณ หอประชุมใหญ่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งประสบความสำเร็จและได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี

กิจกรรมจามจุรี สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๓ ตุลาคม ๒๕๔๗ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ จัดกิจกรรมพิเศษเนื่องในวันปิยมหาราช ณ พระจุฑาธุชราชฐาน เกาะสีชัง จ.ชลบุรี โดย รศ.จุมพล รอดคำดี รองอธิการบดี นำคณะผู้บริหารและนิสิตจุฬาฯ ร่วมถวายบังคมพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ร่วมกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

๘-๑๕ มกราคม ๒๕๔๘ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ส่งนิสิตเข้าร่วมการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย ครั้งที่ ๓๒ ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา บรรยายภาคขึ้นเนิน อบอวลไปด้วยกลิ่นอายแห่งมิตรภาพ ยากที่จะลืมเลือน

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ : สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงฟังการปาฐกถาชุดสิรินธร ครั้งที่ ๒๐ เรื่อง “ดนตรีกับชีวิต” โดย ศาสตราจารย์ ดร.เจตนา นาควัชระ ศาสตราจารย์เกียรติคุณของมหาวิทยาลัยศิลปากร หัวหน้าโครงการวิจัยเรื่อง “การวิจารณ์ในฐานะพลังทางปัญญาของสังคมร่วมสมัย” ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยมีศาสตราจารย์ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา นายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศาสตราจารย์ คุณหญิงสุชาติ ถิระนันท์ อธิการบดี พร้อมด้วยคณะผู้บริหารเฝ้าฯรับเสด็จฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดการแสดงปาฐกถาชุดสิรินธรขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อสนองวัตถุประสงค์เงินทุนเฉลิมฉลองสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการทำนุบำรุงส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับอารยธรรมของชนชาวไทย โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับเป็นองค์ที่ปรึกษาติดตามศึกษาในคณะกรรมการบริหารเงินทุน รวมทั้งเสด็จพระราชดำเนินทรงฟังปาฐกถาโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนพระราชหฤทัย

๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเปิดตัวโครงการศูนย์พัฒนาบุคลากรด้านแฟชั่น ณ ชั้น ๒๐ อาคารสยาม ทาวเวอร์ โดยมีฯพณฯ พงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานในพิธี

โขน

จุฬาฯ

โซนเคยรุ่งเรืองในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่สมัยหนึ่งแล้วเลิกราไป ที่น่าแปลกใจคือ นิสิตที่จัดแสดงโซนนั้นอยู่คณะวิทยาศาสตร์ และน่าประหลาดใจมากขึ้นไปอีกเมื่อพบว่านิสิตคณะวิทยาศาสตร์แสดงได้ทั้งโซน ละครรำ ละครพูด บัลเลต์ โมเดิร์นด্যানซ์ ไม่นับระบำเบ็ดเตล็ดอีกมากมาย ในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๐๗ โดยเฉพาะโซนนั้นจัดแสดงรับน้องใหม่ปีละครั้ง ณ หอประชุมจุฬาฯ รวม ๑๒ ครั้ง

ประวัติการแสดงของคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับการสืบค้นโดย นางสาวนวลรวี จันทร์ลุน นิสิตปริญญาโท สาขา นาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ ซึ่งมีความหนาถึง ๑๑๖ หน้า กระดาษ A๔ และผู้เขียนได้สรุปความมาเล่าสู่กันฟังดังนี้

คณะวิทยาศาสตร์มีประเพณีจัดงานรับน้องใหม่ที่ยิ่งใหญ่ เนื่องจาก เป็นคณะใหญ่มีนิสิตมาก แม้เป็นคณะวิทยาศาสตร์แต่ก็มีใจรักศิลปะการแสดง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโขนละครของไทย เนื่องจากมีนิสิตจำนวนมาก จึงต้องไปจัดการแสดงรับน้องใหม่ที่หอประชุมจุฬาฯ จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๐๘ จึงกลับมาจัดงานขึ้นในบริเวณคณะวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้นิสิต คณะวิทยาศาสตร์ยังจัดการแสดงในโอกาสสำคัญอื่น ๆ อีกมาก อาทิ วันปิยมหาราช ณ สถานีตลาดสวนอัมพร และสถานีโทรทัศน์ช่อง ๔ บางขุนพรหม งานฉลองปริญญา ณ เวทีลีลาศ สวนอัมพร งานวันศิลปวัฒนธรรมของสโมสรนิสิตจุฬาฯ (ส.จ.ม.) ณ หอประชุมจุฬาฯ งาน Science Night งานเผยแพร่ศิลปวิทยาในต่างประเทศ และงานจุฬาฯ วิชาการ ซึ่งมีรายการแสดงหลากหลาย อันเป็นการพิสูจน์ที่สำคัญว่า Art and Science เป็นของคู่กัน และนิสิตวิทยาศาสตร์มีรสนิยมอันสุนทรีย์ ด้านศิลปะและวัฒนธรรมทั้งไทยและเทศ

รายการแสดงที่สืบค้นได้ดังต่อไปนี้ย่อมเป็นเครื่องพิสูจน์

การแสดงในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๐๒

การแสดงในระยะตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๐๒ เป็นระยะเริ่มแรกที่ได้นำชุดการแสดงโขน รำ ละคร บัลเลต์ และแฟชั่นโชว์ มาแสดงเนื่องในงานรับน้องใหม่ของคณะวิทยาศาสตร์ การแสดงโขน ละคร บัลเลต์ มีการพัฒนาการแสดงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเห็นได้จากรายการการแสดงในแต่ละปีได้เปลี่ยนตอนที่ใช้ในการแสดงใหม่เกือบทุกรายการ ผู้ควบคุมการฝึกซ้อมในการแสดงโขนละครคือ คุณครูจากกรมศิลปากร ส่วนการแสดงบัลเลต์ ควบคุมโดย วราวุธ สุมาวงษ์ ประธานละคร ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นที่น่าสังเกตว่าในระยะนี้ไม่ปรากฏการแสดงโมเดิร์นดำนซ์

การแสดงในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๗

การแสดงในระยะช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๗ พบว่ามีการแสดงแนวโมเดิร์นดำนซ์เข้ามาประกอบเพิ่มขึ้นในรายการแสดง ซึ่งในระยะแรกจะเป็นลักษณะของซบวन्ह และการแสดงประกอบบทเพลง จากนั้นจึงพัฒนามาเป็นการแสดง เป็นชุดเบ็ดเตล็ดสั้น ๆ อาทิ ละครคาริเบียน ในด้านของการแสดงทางนาฏศิลป์ไทยเริ่มมีการแสดงเบ็ดเตล็ดเพิ่มขึ้นแต่ละครไทยเริ่มซบเซาลง การแสดงละครเรื่อง มาตามบัตเตอร์ฟลาย เป็นชุดการแสดงที่สำคัญ และได้รับความนิยมมากในระยะนี้

การแสดงในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๘ - ๒๕๑๐

การแสดงในระยะช่วงปี พ.ศ. ๒๕๐๘ การแสดงคณะวิทยาศาสตร์ได้เปลี่ยนสถานที่แสดงมาเป็นการแสดงภายในคณะวิทยาศาสตร์ จึงส่งผลให้การแสดงโขนซึ่งถือว่าการแสดงประจำของคณะนั้นยุติลง รวมทั้งการแสดงเดินแฟชั่นโชว์ ซึ่งเป็นรายการหนึ่งที่ได้รับผลกระทบ เพราะปัจจัยสำคัญในเรื่องสถานที่ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการแสดง การแสดงในระยะนี้มีความนิยมการแสดงประกอบ

บทเพลงจีนตีสี่ลา และโมเดิร์นดำนซ์ การแสดงนาฏศิลป์ไทย คงเหลือแต่เพียงการแสดงรำอวยพรเท่านั้น

จากปี พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๑๐ สรุปรายการแสดงของแต่ละปีในแต่ละประเภทได้ดังนี้ คือช่วงปี พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๐๗ จัดการแสดงโขนทั้งหมด ๑๒ ครั้ง มีการแสดง ๓ ตอน คือ ตอนพระรามตามท้าวทศพร ตอนเบญจกัณฑ์ และตอนยกรบ

โฆษณาคงจะมีมานานแล้วในลักษณะของการแสดงเป็นชุดสั้น ๆ แต่ไม่มีข้อมูลยืนยันแน่ชัด จนกระทั่งนิสิตคณะวิทยาศาสตร์จัดการแสดง ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ต่อเนื่องมาจนสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ จากนั้นก็ ไม่ปรากฏการแสดงโฆษณากลับอีกเลย ส่วนบัลเลต์ซึ่งเริ่มขึ้นพร้อม ๆ กันกับโฆษณาคณะวิทยาศาสตร์ ก็ยุติลงในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ บุคคลที่ทำให้โฆษณามีชีวิตชีวา อย่างน่าพิศวงในคณะวิทยาศาสตร์คือ คุณธวัช ตันสภิตย นิสิตปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ต่อมาได้เป็นประธานชุมนุมละครคณะ ปี พ.ศ. ๒๔๙๔ ระยะเวลา คุณธวัชจัดแสดงลิเกแล้วนำบทโฆษณามาล้อเลียน จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๙๕ คุณธวัชจึงจัดโฆษณอย่างจริงจัง โดยมีคุณครูจากกรมศิลปากรมาฝึกหัดให้ สำหรับผู้แสดงที่สืบค้นได้มีดังนี้

พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๔๙๗ มีการแสดงโฆษณไม่ทราบตอน มีรายชื่อผู้แสดง คือ ธวัช ตันสภิตย ปรีวัช ยุคลธนา และสุประชา วาจานนท์

พ.ศ. ๒๔๙๘ แสดงตอนพระรามตามกวาง มี อรศรี อรรถจินดา เป็นพระราม ลดาวัลย์ กัณหาสุวรรณ เป็นพระลักษมณ์ อุตตรา อัดถากร เป็นกวาง

พ.ศ. ๒๔๙๙ แสดงตอนเบญจกายแปลง มี ลดาวัลย์ กันทรสุวรรณ เป็นพระราม สุมาลี ไตสุนทร เป็นพระลักษมณ์ วัฒนวิมล จันทวนิช เป็นนางสีดา ปริญา สาภิรักษ์ เป็น หนุมาน

พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๐๒ แสดงตอนยกรบ ทั้ง ๓ ปี มี สุมาลี ไตสุนทร เป็นพระราม ปริญา สาภิรักษ์ เป็นหนุมาน ดำรง ฤทธิดำรง เป็นทศกัณฐ์ มัทนา พงศ์สวัสดิ์ เป็นสีดา สันติ ฤทธิสุวรรณ เป็นพิเภก

พ.ศ. ๒๕๐๓ แสดงตอนเบญจกายแปลง มี ปริญา สาภิรักษ์ เป็นพระราม สิทธิ จันทวิมล เป็นหนุมาน ประkob กิจประกอบ เป็น หนุมาน อุดลย์ ถมวังรักษ์สัตย์ เป็นสุครีพ

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๗ ยังมีโขนคณะวิทยาศาสตร์แสดงในงานรับน้องใหม่ ณ หอประชุมจุฬาฯ ทุกปีแต่ขาดข้อมูล ใครทราบกรุณา แจ้งด้วย

การค้นพบโขนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นเรื่องน่ายินดีที่ได้ทราบว่าคณะวิทยาศาสตร์เป็นผู้จัดโขนขึ้นแสดงอย่างจริงจัง และยังทำให้เกิดปิติว่าคนสายวิทย์ที่มักคิดกันว่าไม่สนใจศิลปะนั้น แท้จริงแล้วเป็นผู้ชื่นชอบและเห็นคุณค่านาฏศิลป์ไทยและสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นผู้ทำนุบำรุงโขนที่เป็นนาฏกรรมอันยิ่งใหญ่ของชาติ ครั้นล่วงมาถึง พ.ศ. ๒๕๔๘ โขนจุฬาฯ

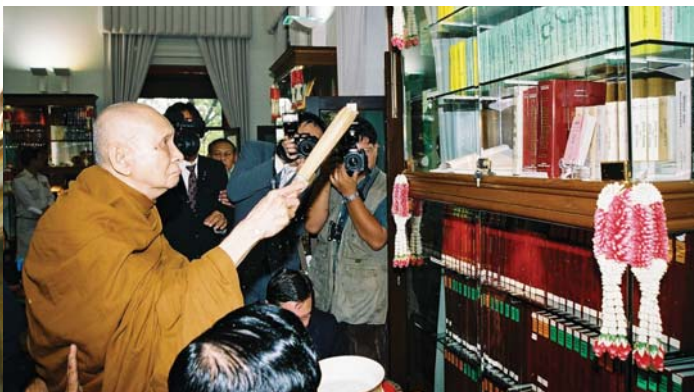
หายไปนานถึง ๔๐ ปีเศษ คงไม่สายหากได้รื้อฟื้นให้กลับคืนมามีชีวิตชีวา ดังเดิม

เอกสารอ้างอิง : นวลรวี จันทรลุน. **การแสดงคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**, ผลงานการวิจัยวิชาประวัติศาสตร์นาฏศิลป์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ไทย คณะศิลปศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปีการศึกษา ๒๕๔๗, ๑๑๖ หน้า.

เที่ยวจุฬาฯ สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอพระไตรปิฎกนานาชาติ

คลังพระไตรปิฎกนานาชาติ ได้รับการก่อตั้งขึ้นจากกองทุนสนทนาธรรมนำสุข ในพระสังฆราชูปถัมภ์

ซึ่งท่านผู้หญิง ม.ล.มณีรัตน์ บุนนาค ได้มอบเป็นธรรมบรณการแก่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ เพื่อจัดตั้งเป็นหอพระไตรปิฎกนานาชาติสำหรับรวบรวมพระธรรมวินัยของสมเด็จพระสังฆมาสัมพุทธเจ้า และเพื่อเป็นการสืบทอดกุศลเจตนาในการสร้างศรัทธาและปัญญาในพระพุทธศาสนาเถรวาท ของท่านผู้หญิง ม.ล.มณีรัตน์ บุนนาค อดีตผู้แทนนิสิตหญิงคณะอักษรศาสตร์ และอักษรศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ ปี ๒๔๙๐ ซึ่งได้จัดตั้งกองทุนนี้ขึ้น โดยท่านผู้หญิงดำรงตำแหน่งเป็นประธานกองทุน กองทุนสนทนาธรรมนำสุข ในพระสังฆราชูปถัมภ์ ได้มอบพระคัมภีร์พระไตรปิฎกนานาชาติซึ่งเป็นสมบัติส่วนตัวของพันตรีสุรชัย บุนนาค บุตรของท่านผู้หญิง ม.ล.มณีรัตน์ บุนนาค เพื่อเป็นธรรมบรณการแก่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่ท่านผู้หญิง ม.ล.มณีรัตน์ บุนนาค เคยศึกษาและผูกพันตลอดมา

หอพระไตรปิฎกนานาชาติเป็นแหล่งรวบรวมพระคัมภีร์พระไตรปิฎกที่บันทึกด้วยอักษรของชาติต่าง ๆ พร้อมพระคัมภีร์บริวารครบชุด รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ เล่ม ซึ่งประกอบด้วยพระคัมภีร์พระไตรปิฎก พร้อมด้วยพระคัมภีร์อรรถกถา ฎีกา และ

พระคัมภีร์ปกรณ์พิเศษต่าง ๆ พระคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาบาลีอักษรนานาชาติและภาคแปลภาษานานาชาติ พระคัมภีร์พระไตรปิฎกโบราณเก่าแก่ และพระคัมภีร์พระไตรปิฎกโบราณฉบับหายาก หอพระไตรปิฎกนานาชาตินี้ตั้งอยู่ ณ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ นับเป็นศูนย์กลางการค้นคว้าและวิจัยด้านพระไตรปิฎกที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่ง ซึ่งจะทำหน้าที่เผยแพร่การศึกษาพระไตรปิฎกอันเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนาเถรวาทที่สืบทอดอยู่ในแผ่นดินไทย ตลอดจนเป็นการส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านมนุษยศาสตร์โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเถรวาท ทั้งนี้ ได้มีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการโดยสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จทรงเป็นประธานในพิธีประดิษฐานคลังพระไตรปิฎกนานาชาติ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๓ ณ อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ ๑ ซึ่งก่อนหน้าพิธีประดิษฐานคลังพระไตรปิฎกนานาชาติ รศ.ดร.ธัชชัย สุมิตร อธิการบดี ได้เป็นประธานในพิธีบำเพ็ญกุศลสมโภชคลังพระไตรปิฎกนานาชาติ เนื่องจากในวันนี้เป็นวันตรงกับวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘

หอพระไตรปิฎกนานาชาติจัดกิจกรรมเป็นประจำทุกเดือนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการบรรยายพิเศษ การสนทนา การอภิปรายในหัวข้อที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

พิพิธภัณฑ์สถานวาทวิทยาวัฒน์ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถ้าพูดถึงเรื่องการทำฟัน หลายคนคงนึกถึงเสียงหวีดแหลมของอุปกรณ์ทำฟันและประสบการณ์ที่ไม่ค่อยรื่นรมย์เท่าใดนัก แม้ว่าเทคโนโลยีและวัสดุอุปกรณ์ทางทันตกรรมที่ทันสมัยในปัจจุบันรวมถึงทันตแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญลึกลงไปในแต่ละด้านจะทำให้การทำฟันสะดวกสบาย ไม่น่ากลัวหรือเจ็บปวดเท่ากับสมัยก่อน แถมยังสามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขฟันโดยวิธีต่าง ๆ ให้มีรอยยิ้มสวยงามในแบบที่ไม่สามารถทำได้ในอดีต

แต่กว่าจะมาถึงวันนี้ได้คงต้องไม่ลืมบุคคลสำคัญในวงการทันตแพทย์สองท่านคือ นายแพทย์वाद แยมประยูร (ศาสตราจารย์แพทยเอกหลวงวาทวิทยาวัฒน์) และทันตแพทย์สี สิริสิงห (ศาสตราจารย์พันโทสี สิริสิงห) ที่ไม่หือถอยและใช้ความพยายามกว่าสิบปีเพื่อให้มีการสอนวิชาทันตแพทยศาสตรระดับปริญญาขึ้นในประเทศไทย

จนในที่สุดนายพลตรีหลวงพิบูลสงคราม อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในขณะนั้น ได้ประกาศตั้งแผนกทันตแพทยศาสตร์เป็นแผนกอิสระขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๔๘๓ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งถือได้ว่าเป็นโรงเรียนทันตแพทย์แห่งแรกในประเทศไทยที่ผลิตทันตแพทย์รับใช้สังคมไทยมาแล้วมากกว่า ๓,๐๐๐ คน

ตลอดระยะเวลาหกสิบกว่าปีคณะทันตแพทยศาสตร์ได้มีการพัฒนาการเรียนการสอน ตำรา อุปกรณ์ สถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ มาโดยลำดับ แต่กระนั้นสิ่งเก่า ๆ และภาพความทรงจำในอดีตยังมีได้หายไปไหน ส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการที่หลากหลายนั้นได้ถูกเก็บรวบรวมไว้ใน**พิพิธภัณฑ์สถานวาทวิทยาวัฒน์ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาฯ** เพื่อเป็นศูนย์รวมความรู้แก่บุคคลทั่วไป และผู้ศึกษาทางทันตแพทย์ได้ใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้และศึกษาค้นคว้า

การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งนี้เริ่มขึ้นเมื่อปี ๒๕๒๕ เพื่อเป็นการระลึกถึงศาสตราจารย์พันเอกหลวงวาทวิทยาวัฒน์ คณะบดีคนแรกผู้ก่อตั้งคณะทันตแพทยศาสตร์ และเพื่อร่วมฉลองสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบรอบ ๒๐๐ ปี รศ.ทพ.ดร.วสันต์ ตันติวิภาวิน คณะบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาฯ ในขณะนั้นได้เห็นความสำคัญของประวัติความเป็นมาและ

การอนุรักษ์วัสดุทันตกรรม จึงแต่งตั้งให้ รศ.ทพ.ไพรัช ธีรวางกูร และกรรมการจำนวนหนึ่ง ดำเนินการจัดทำประวัติของคณะทันตแพทยศาสตร์ รูปภาพเก่า ๆ ของสถานที่เรียน รูปอาจารย์ และนิสิตรุ่นแรก ๆ หนังสือเก่าที่เคยใช้เรียน เครื่องมือเครื่องใช้ทางทันตกรรม ลักษณะของฟันต่าง ๆ ที่ผิดปกติและเป็นมรดกของคนไทย ฯลฯ รวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เก่าแก่หาได้ยาก อาทิ แก้วทำฟัน เบาะหลังพียงและที่นั่งทำด้วยไม้สมัยปี ๒๔๗๘ หนังสือเก่าที่ใช้เรียนสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งมีการปฏิวัติการเขียนภาษาไทยขึ้นใหม่ และได้เลิกใช้ไปแล้ว แหล่งที่มาของสิ่งของได้มาจากสถานที่ต่าง ๆ เช่น คณะทันตแพทยศาสตร์ คลินิก อาคาร ๕ ถนนราชดำเนิน โรงพยาบาลตำรวจ และสถานประกอบการรุ่นแรกของเมืองไทย บริเวณถนนเจริญกรุงซึ่งเป็นสถานที่จำหน่ายวัสดุทันตแพทย์ชาวจีนรุ่นแรก ๆ เริ่มแรกนั้นพิพิธภัณฑ์สถานวาทวิทยาวัฒน์ตั้งอยู่บนชั้น ๕ ตึกทันตภิรมย์ จนกระทั่งปี ๒๕๔๓ ได้ย้ายมาอยู่ที่ชั้น ๑ ตึกวาทวิทยาวัฒน์ คณะทันตแพทยศาสตร์ และได้มีพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์สถานอย่างเป็นทางการโดย ม.ร.ว.ออด กฤดากร ซึ่งท่านเป็นหนึ่งในหกของนิสิตทันตแพทย์รุ่นแรก เมื่อวันอังคารที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๓ เนื่องในโอกาสพิเศษครบรอบ ๖๐ ปีวิชาชีพรุ่นแรกในประเทศไทย ซึ่งตรงกับวันครบรอบ ๖๐ ปีแห่งการสถาปนาคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาฯ ด้วย

หลายสิ่งหลายอย่างที่จัดแสดงภายในพื้นที่ ๑๔๔ ตารางเมตรของ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งนี้เป็นสิ่งที่ยากได้ยากในปัจจุบัน ทั้งขนาดใหญ่อย่าง แก้วทำฟันยุคเก่าที่มีรูปร่างคล้ายแก้วอัดดม จนกระทั่งขนาดเล็กอย่างไม้ จิ้มฟันรูปร่างหน้าตาประหลาด เครื่องกรอฟันโบราณที่ต้องอาศัยแรงจาก เท้าถีบในการทำให้หัวกรอหมุน ซึ่งก็ได้ความเร็วสูงสุดไม่เกิน ๖๐๐ รอบต่อนาที เมื่อเทียบกับเครื่องกรอฟันในปัจจุบันที่อาศัยแรงลมทำให้หัวกรอหมุน ได้เป็นแสนรอบต่อนาทีเพียงแค่ใช้เท้าเหยียบปั๊มปิดเปิด ก็คงพอจะจินตนาการถึงความยากลำบากของทันตแพทย์ไทยสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ กับความอดทนของผู้ป่วยในสมัยนั้นได้ คิมถอนฟันและเครื่องมือเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในทันตแพทย์รุ่นแรก ๆ ก็มีวางเรียงรายไว้ให้ดูเป็นจำนวนมาก แม้แต่ฟันปลอมในยุคหนึ่งที่ต้องใช้ฟันสีดำเลียนแบบสีฟันธรรมชาติที่ถูกเคลือบเป็นสีดำจากการเคี้ยวหมากก็มาจัดแสดงไว้ด้วย ใครที่ไม่เคยเห็น ไม้สีฟันที่มีใช้กันก่อนแปรงสีฟันก็หาดูได้ที่นี้เช่นกัน นอกจากนั้นส่วนหนึ่งของพิพิธภัณฑ์สถานยังได้จัดแสดงฟันหายากที่มีรูปร่างลักษณะผิดปกติต่าง ๆ อันเชื่อได้ว่าแม้แต่ทันตแพทย์บางคนก็แค่เคยได้เห็นจากตำราเท่านั้น

สิ่งสำคัญที่นับว่าเป็นประวัติศาสตร์และเป็นสมบัติล้ำค่าของ พิพิธภัณฑ์สถานที่ไม่อาจประเมินราคาได้คือ ยูนิตทำฟันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเคยทรงใช้เพื่อทำพระทนต์ เครื่องมือตรวจกระจกสองปาก คีม แก้วน้ำทำด้วยเงิน ชิ้นส่วนวัสดุ และอุปกรณ์ทางทันตกรรม เครื่องถ่ายรังสีที่เคยใช้ทำพระทนต์สมัยตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ แบบพิมพ์พระทนต์ปูนปลาสเตอร์ หลอดยาสีพระทนต์ที่ทรงใช้แล้ว ซึ่งหากสังเกตดูจะพบว่าหลอดนั้นมีลักษณะแบนเรียบบ่งบอกถึงภายในที่ปราศจากสิ่งใด ๆ แสดงให้เห็นว่าพระองค์ท่านทรงปิบใช้ยาสีพระทนต์ในหลอดจนหมด สิ่งนี้คงเป็นตัวอย่างให้ประชาชนได้เห็นถึงความมั่งคั่งของพระองค์ นอกจากนั้นยังมีพระเครื่องทำจากผงพระทนต์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงอนุญาตให้นำมาเป็นส่วนผสมหลัก ที่สร้างขึ้นเพื่อหารายได้สมทบทุนก่อสร้างอาคารสมเด็จพระยา ๙๓ อีกด้วย

พิพิธภัณฑ์สถานวชิรวิทยาดมณังตั้งอยู่ที่ชั้น ๑ ตึกวชิรวิทยาดมณัง คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ผู้สนใจเข้าเยี่ยมชมเป็นหมู่คณะ โดยสามารถติดต่อล่วงหน้าได้ที่ ๐-๒๒๑๔-๘๖๓๔ สอบถามว่าไม่เท่าตาเห็น ไม่น่าว่าหากผู้ใดได้เข้าชมแล้วอาจรู้สึกว่าคุณค่าที่ปัจจุบันเรามีเครื่องมือเครื่องมือทันสมัยในการทำฟัน และคงจะไปทำฟันด้วยความสบายใจและมั่นใจกว่าเดิม

จุฬาฯ ไทม์และกันสือ

๒ เรื่อง จะได้ ๒ รส หรือ ๓ รส แล้วแต่ลิ้นของคนชิมนะครับ เอาเรื่องใกล้ๆ ตัวเรานี้แหละ เขียนง่ายดี และหาสิ่งที่เขียนไปกระทบกับใครหรือกระเทือนทางของใครก็อย่าได้ว่ากันนะ

เรื่องแรก คือ เรื่องจุฬาฯ ไทม์

เคยได้ยินมานานแล้วตั้งแต่สมัยเป็นนิสิตคณะวิทยาศาสตร์ อย่างถามว่า เข้าปีไหน จบปีไหน เองง่าย ๆ ว่า จบมาก็บุญแล้ว และกินานมาแล้วด้วย

เอ้า แล้วจุฬาฯ ไทม์มาเกี่ยวตรงไหน ที่พูดกันคือ ทำอะไรก็แล้วแต่ตามเวลานัดที่จุฬาฯ มักจะช้าหรือ Late เสมอ นั่นเป็นสมัยก่อนนะ แต่เดี๋ยวนี้นี่ผมไม่ทราบนะ คงจะพัฒนาและเจริญขึ้น จนตรงเวลาเป๊ะเลย หรือว่าเหมือนเดิม ชาวจุฬาฯ คงตอบได้

ฉะนั้น หากจุฬาฯ ไทม์ตรงเวลาเป๊ะ ก็แสดงว่าเราพัฒนาถึงระดับแล้วละ

เรื่องของเรื่องเป็นอย่างนี้ เรื่องที่ไม่ตรงต่อเวลานี้แหละ มีเอกอัครราชทูตท่านหนึ่งได้คุยให้ฟังว่า การนัดกับบุคคลสำคัญบางคนในประเทศนั้น ๆ นะ บางทีเสียเวลาเป็น ๑-๒ ชั่วโมง ถือเป็นปกติของประเทศนั้น ๆ เชียว ท่านก็เลยถามว่า แสดงว่าประเทศเขายังไม่พัฒนา ก็จริงที่ท่านพูดว่าเสียด้วยซิ ประเทศที่เจริญแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศญี่ปุ่น เชื่อว่าเขาพัฒนาอย่างเต็มที่แล้ว เนื่องจากเป็นคนตรงต่อเวลาได้อย่างดีเยี่ยมจริง ๆ

ขอลกลับมาที่เรื่องจุฬาฯ ไทม์ก็เหมือนกัน แต่สมัยผมเป็นนิสิตนะ ช้าแน่ แทบทุกเรื่องทุกนัด แต่เดี๋ยวนี้นะเท่าที่เคยเข้าร่วมงานที่จุฬาฯ ก็มีช้าบ้าง เช่น งานแสดงดนตรี เป็นต้น จะอ้างว่ารถเขกที่รถติดหรือฝนตกก็แล้วแต่จะอ้างกัน

อย่าว่าที่จุฬาฯ เลย เรื่องการแสดงดนตรี BSO เมื่อวันก่อน ในศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ขนาดศูนย์วัฒนธรรมฯ นะเนี่ย ก็ยังเริ่มช้า ช้าร้ายกว่านั้นคนที่เดินเข้ามาหลังจากที่ดนตรีเริ่มบรรเลงลากเส้นสูงเดินเข้าห้องประชุม เสียงดังก๊อ๊กก๊าก ทำให้เสียบรรยากาศหมดเลย

มีแต่บ่น แล้วคนทั้งจุฬาฯ เขารู้ปัญหาหมดแล้วละลุง จะทำยังไงดีละ

เอ้า ก็ไม่เห็นยาก ไหนว่าเราพัฒนาแล้ว เราเป็นประเทศที่ให้กู้ (Donor Country) ชะด้วย แม้กระทั่งผลกระทบจากภัยสึนามิ เราก็ไม่รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ แสดงว่าเราพัฒนาแล้วละซี เพราะฉะนั้นเราต้องตรงต่อเวลา

วิธีการแก้ไขเพื่อให้เกิดการตรงต่อเวลา

๑. เริ่มทุกอย่างตรงเวลา จะนัดประชุมหรือการแสดงก็ควรตรงต่อเวลา นอกจากเหตุสุดวิสัยจริง ๆ
๒. ผู้ที่ไปร่วมประชุมหรือผู้ชมการแสดงควรไปก่อนเวลา เรา ๆ ก็ทราบนี่ว่าจราจรในกรุงเทพฯ คาคาการณลำบาก เดินทางล่วงหน้าสัก ๑-๒ ชั่วโมง ก็ไม่เห็นจะเป็นไร ไปถึงก่อนงานหรือการประชุม การแสดงสักครึ่งชั่วโมง หรือถ้าไปได้เร็วเกินคาคาก็พกหนังสืออ่านเล่นไปนั่งอ่านรอก็ไม่เห็นจะเสียหายอะไร
๓. การนัด บางทีใช้เวลาแปลก ๆ บ้าง แทนที่จะเป็น ๑๓.๐๐ น. หรือ ๑๔.๐๐ น. ประจำ ก็นัด ๑๓.๑๙ น. บ้าง หรือ ๑๔.๒๗ น. บ้าง แล้วใช้ปากกาขีดเวลาที่นัดให้ชัดเจน คนจะได้ให้ความสนใจและตั้งใจมาให้ทันประชุม ส่วนการแสดงคงเป็นไปตามกติกาสากล ซึ่งมักจะลงด้วยตัวเลขกลม ๆ จะเป็น ๐๘.๓๐ น. ๑๙.๐๐ น. ๑๙.๓๐ น. หรือ ๒๐.๐๐ น. ก็แล้วแต่ แต่ขอให้เริ่มตรงเวลาก็แล้วกัน

๔. การแสดงหรือการประชุมที่ตรงเวลาอย่างสม่ำเสมอ เป็นการฝึกคนด้วยว่า เออ สถาบันนี้ หรือการประชุมนี้เขาเอาจริงนะ ตรงเวลาเป๊ะเลย คราวหน้าเขาคงไม่มาช้า อายคนอื่นนะซี

๕. อีกอย่างขอแถม การเข้าชมการแสดงก็ดี เข้าฟังดนตรีก็ดี หากมาช้าหรือ Late ก็ควรปิดประตูหรือกั้นไม่ให้เข้าที่นั่ง จนกว่าจะมีการพักการแสดง และต้องเด็ดขาด มิฉะนั้นจะเป็นการรบกวนผู้ชมท่านอื่นที่มาตรงเวลาและเข้าที่นั่งเรียบร้อยแล้ว อันนี้ผู้ใหญ่หรือผู้อำนวยการแต่ละแห่งต้องเข้มแข็ง ไม่ควรปล่อยให้เด็ก ๆ ดูแล เขาจะได้เกรงใจ มิใช่ว่าเจ้าใหญ่นายโตเบ่งเอากันเอง ก็เกิดการเสียมารยาทอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ

คงจะพอกระมังสำหรับจุฬาฯ ใหม่อ่านเพลิน ๆ พอเป็นยากระตุ่นต่อมตรงเวลาบ้าง คงจะได้ประโยชน์ไม่น้อย

เป็นอย่างไบบ้าง รสแรกพอจะถูกปาก ถูกลิ้น บ้างไหม อาจจะชม จะเผื่อนบ้าง ก็เอาน้ำกลั้วคอวันทั้งเสียบ้าง เพื่อชิมหรืออ่านรสที่ ๒ ต่อไป

เรื่อง ๒ หรือรส ๒ คือ เรื่องของกันสือ

เอาอีกแล้ว อย่าพูดว่าผมลามาจกเปรต เรื่องที่จะพูดถึงคือ กัน หรือบันทึยจริง ๆ ของสื่อมวลชน เคยสังเกตไหมครับ เวลาทีมงานเปิดการประชุมหรือพิธีอะไรก็แล้วแต่ เจ้าภาพมักจะเชิญผู้สื่อข่าวพร้อมช่างภาพ ทั้งทีวี ช่างภาพกล้องธรรมดา มาเดินงานหรือจองบริเวณหน้าเวทีเกือบหมด เอละซี บรรดาแขกหรือท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายก็นั่งดูกันผู้สื่อข่าวหรือช่างภาพไปละซี

เพราะท่านสื่อผู้ทรงเกียรติเหล่านั้นท่านไม่ได้คำนึงว่าจะบังใครหรือสนึกใคร บ้าง ฉนั้นจะขอถ่าย ๆ ๆ โกลัที่สุดเท่าที่ฉนั้นจะเข้าไปถ่ายภาพได้

เรา ๆ ท่าน ๆ เห็นเป็นประจำและก็ไม่มีใครแก้ไข ใครปรับปรุง คงเห็นเป็นเรื่องธรรมดาจนแล้วละมัง

น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า ถ้าแข่งวัดกับเขามากเดี๋ยวเขาจะไม่มาทำข่าวให้จริง ๆ แล้วที่เขาถ่ายภาพเขาไปเยอะเยะ บางทีเขาก็เอาออกข่าวบ้าง ไม่เอาออกบ้าง แม้แต่รูปภาพก็เหอะ ที่ดูวามนะ ไม่ค่อยเอาลงสักเท่าไรหรอก นอกเสียจากว่า...

แล้วพวกเราจะทนดูกันสือกันไปหรือไม่ ถ้าตอบว่าไม่จะทำกันอย่างไร

เอาอย่างนี้แล้วกันว่า เราจะในฐานะเจ้าภาพ เราจะจัดระเบียบสิ่งใหม่ใหม่? ถ้าอยากจัดก็ควรชักซ้อมกับช่างภาพ ช่างภาพโทรทัศน์ ว่าควรดูมุมใด ทิศใด โดยไม่ไปบังแขกผู้มีเกียรติในห้องประชุมนั้น ๆ

แล้วกันเขตให้เขาอยู่และได้ภาพอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยและดูงามด้วย

เหล่านี้ต้องชี้แจงและบอกกล่าวกันเสียแต่แรก ก่อนที่ช่างภาพจะเข้าห้องประชุม

อีกอย่างควรล้อมกรอบหรือขีดขอบเขตให้ชัดเจนและมีผู้ดูแลสื่อมวลชน คอยอำนวยความสะดวก บอกชี้ทิศทางหรือแม้แต่ชักซ้อมกันล่วงหน้า ยิ่งจะได้ประโยชน์มหาศาล

คิดว่าวิธีง่าย ๆ เหล่านี้ หากเรา (เจ้าภาพ) สื่อให้สื่อมวลชนทราบถึงจุดยืนของเรา แล้วเขาก็มีจุดยืนที่สามารถได้ภาพได้ข่าวตามที่เขาปรารถนา ก็คงพบกันครึ่งทางได้ และความรู้สึกดี ๆ ที่มีต่อกันฉันมิตร พึงพาอาศัยกันต่อไป คงจะไม่ยากนะครับ

เอละ รส ๒ คงจะเค็ม ๆ มัน ๆ บ้าง

อ่าน ๒ เรื่อง ๒ รส จบกรุณาติชมมาบ้างนะ จะได้ปรับปรุงวิธีการนำเสนอและเนื้อหาสาระต่อไป

